

Asiakirja / viesti on vastaanotettu / lähetetty edelleen valmisteluun.

Rovaniemen kaupunginkirjaamo
Registry Services of Rovaniemi City

+358 16 322 6014
kirjaamo@rovaniemi.fi

Postiosoite:
Rovaniemen kaupunginkirjaamo
PL 8216
96101 Rovaniemi

Asiakirjojen toimittaminen/asiointiosoite:
Asiakaspalvelupiste Osviitta (ma-pe kello 9.00-15.00)
Koskikatu 19, PL 8216
96101 Rovaniemi
www.rovaniemi.fi

[Facebook](#) | [Instagram](#) | [Twitter](#)

Henkilö- ja arkaluonteisia tietoja sisältävät sähköpostit tulee lähettää Rovaniemen kaupungin turvapostipalvelun kautta.

Turvapostipalvelun saat käyttöön osoitteessa <https://turvaposti.rovaniemi.fi>. Täytä kentät ohjeen mukaisesti. Rekisteröidyttäsi saat ilmoittamaasi sähköpostiin linkin salatun postin lähettämiseksi. Avaa linkki ja täytä luottamuksellisen viestin vastaanottajakenttään kirjaamo(at)rovaniemi.fi ja muut tiedot.

Lähettilä: Piisilä Juha Lapin liitto <Juha.Piisila@lapinliitto.fi>
Lähetetty: maanantai 24. maaliskuuta 2025 15.51
Vastaanottaja: Kirjaamo Rovaniemi <kirjaamo@rovaniemi.fi>
Aihe: VL: Lausuntopyyntö Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaava 2050 OAS

Hei!

Lähetän lausuntopyyntöni uudestaan, koska ilmeisesti ei ole tullut aikaisemmin perille. Olen keskustellut asiasta Pertti Onkalon kanssa.

T. Juha Piisilä

Juha Piisilä
Kaavoituspäällikkö

Lähettilä: Piisilä Juha Lapin liitto
Lähetetty: torstai 23. tammikuuta 2025 14:03
Vastaanottaja: kuntien.kirjaamot@lapinliitto.fi; Hettula Veli-Matti <veli-matti.hettula@tunturilapinkehitys.fi>; reija.viinanen@sodankyla.fi; Info Itä-Lapin kuntayhtymä <info@italappi.fi>; Aatsinki Sonja Itä-Lapin kuntayhtymä <Sonja.Aatsinki@italappi.fi>; Moisanen Sari Meri-Lappi <Sari.Moisanen@meri-lappi.fi>; ymparisto@finavia.fi; Kirjaamo@fingrid.fi; info@gasgrid.fi; gtk@gtk.fi; kirjaamo@nesa.fi; kirjaamo@fmi.fi; kirjaamo.ilmave@mil.fi; kirjaamo.jpr@mil.fi; kirjaamo.3logr@mil.fi; kolttien.kylakokous@saamisiidsaabbar.fi; kirjaamo.lappi@avi.fi; kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi; lapinlennosto@mil.fi; hanna.kylaniemi@rovaniemi.fi; Kirjaamo Lapin hyvinvointialue <Kirjaamo@lapha.fi>; rajavartiolaitos@raja.fi; kirjaamo.pvlogle@mil.fi; kirjaamo@luke.fi; kirjaamo@maanmittauslaitos.fi; kirjaamo.maave@mil.fi; kirjaamo@metsa.fi; kirjaamo@museovirasto.fi; kirjaamo@paliskunnat.fi; kirjaamo@tulli.fi; kirjaamo@pohjois-pohjanmaa.fi; kirjaamo.pohjois@avi.fi; kirjaamo.pe@mil.fi; info@samediggi.fi; kirjaamo@samimuseum.fi; kirjaamo@metsakeskus.fi; stuk@stuk.fi; tornionlaaksonmuseo@tornio.fi; kirjaamo@traficom.fi; kirjaamo@tukes.fi; kirjaamo@vr.fi; kirjaamo@vayla.fi; kirjaamo.lvm@gov.fi; kirjaamo.mmm@gov.fi; kirjaamo.okm@gov.fi; kirjaamo.plm@gov.fi; kirjaamo.sm@gov.fi; kirjaamo.stm@gov.fi; kirjaamo.tem@gov.fi; kirjaamo.um@formin.fi; kirjaamo.vm@gov.fi; kirjaamo.ym@gov.fi; kirjaamo.om@gov.fi
Kopio: info Lapin liitto <info@lapinliitto.fi>

Hei!

Lapissa maakuntakaavoitus on edennyt vaiheittain seutukunnittain ja hankevaihemaakuntakaavoina. Tavoitteena on siirtyä seudullisesta maakuntakaavoituksesta vaihemaakuntakaavoitukseen, jossa Lapin voimassa olevat maakuntakaavat päivitetään kolmella koko maakunnan kattavilla vaihemaakuntakaavoilla. Ensimmäinen vaihemaakuntakaava (laaditaan 2025–2027) sisältää liikennejärjestelmää ja turvallisuutta koskevat teemat. Toinen vaihemaakuntakaava sisältää muun muassa matkailun aluerakenteen, energian sekä ekologiset yhteydet. Kolmas vaihemaakuntakaava sisältää muut aluerakenteet osat, joita ei ole osoitettu edellisissä vaihemaakuntakaavoissa, kuten asumisen ja virkistykseen aluevaraukset.

Lapin liiton hallitus päätti 2.12.2024 kokouksessa käynnistää Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavan 2050 laatimisen, kuuluttaa vaihemaakuntakaavan vireille sekä asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville.

Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaava 2050 kuulutetaan vireille ja asetetaan osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtäville 24.1.2025. Pyydämme jakelussa mainituilta viranomaisilta ja keskeisiltä yhteisöiltä lausuntoa Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavan 2050 osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 24.2.2025 mennessä osoitteeseen info@lapinliitto.fi tai osoitteeseen Lapin liitto, Hallituskatu 20 B, PL 8056, 96101 Rovaniemi.

Linkki vaihemaakuntakaavan sivuille.
<https://www.lapinliitto.fi/aluesuunnittelu/maakuntakaavoitus/vireilla-olevat-maakuntakaavat/lapin-turvallisuus-ja-liikennevaihemaakuntakaava-2050/>

Liitetiedostossa lausuntopyyntö ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma suomeksi sekä pohjoissaameksi ja vireilletulo kuulutus

Lapin liiton virastossa yhdyshenkilönä ovat suunnittelujohtaja Paula Qvick paula.qvick@lapinliitto.fi p.040-653 2996 ja kaavoituspäällikkö Juha Piisilä, juha.piisila@lapinliitto.fi p.040-711 8382.

T. Juha Piisilä

Juha Piisilä
Kaavoituspäällikkö
p. 040 711 8382
juha.piisila@lapinliitto.fi

LAPIN LIITTO
Hallituskatu 20B, 96100 ROVANIEMI
www.lapinliitto.fi

JAKELUSSA MAINITUT

Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaava 2050

Lapissa maakuntakaavoitus on edennyt vaiheittain seutukunnittain ja hankevaihemaakuntakaavoina. Tavoitteena on siirtyä seudullisesta maakuntakaavoituksesta vaihemaakuntakaavoitukseen, jossa Lapin voimassa olevat maakuntakaavat päivitetään kolmella koko maakunnan kattavilla vaihemaakuntakaavoilla. Ensimmäinen vaihemaakuntakaava (laaditaan 2025–2027) sisältää liikennejärjestelmää ja turvallisuutta koskevat teemat. Toinen vaihemaakuntakaava sisältää muun muassa matkailun aluerakenteen, energian sekä ekologiset yhteydet. Kolmas vaihemaakuntakaava sisältää muut aluerakenteet osat, joita ei ole osoitettu edellisissä vaihemaakuntakaavoissa, kuten asumisen ja virkistysaluevaraukset.

Vaihemaakuntakaavan tavoitteena on päivittää geopoliittisen tilanteen vuoksi voimassa olevia maakuntakaavoja ja vastata maankäytön suunnittelun osalta toimintaympäristön muutoksiin erityisesti liikennejärjestelmän ja turvallisuuden osalta. Keskeisenä tavoitteena on myös yhtenäistää seudullisten maakuntakaavojen suunnittelumääräyksiä. Tavoitteena vaihemaakuntakaavassa on osoittaa Lapin liikennestrategian 2050 mukaisesti liikennejärjestelmää koskeva kehittämistavoitteet sekä huomioida puolustusvoimien maankäytölliset tarpeet.

Lisäksi tavoitteena on osoittaa keskeiset isot ympäristöhäiriötä aiheuttavat teollisuusalueet. Vaihemaakuntakaavan laadinnassa huomioidaan valtioneuvoston päätökset koskien kulttuuriympäristöä, maisema-alueita ja arkeologisia kohteita. Tavoitteena on myös selvittää laaja-alaisen M-alkuisten aluevarausten toimivuutta tässä toimintaympäristössä. Vaihemaakuntakaavassa voidaan osoittaa myös muita kaavaprosessin aikana esille tulleita tarpeita.

Lapin liiton hallitus päätti 2.12.2024 kokouksessa käynnistää Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavan 2050 laatimisen, kuuluttaa vaihemaakuntakaavan vireille sekä asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville.

Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaava 2050 kuulutetaan vireille ja asetetaan osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtäville 24.1.2025. Pyydämme jakelussa mainituilta viranomaisilta ja keskeisiltä yhteisöiltä lausuntoa Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavan 2050 osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 24.2.2025 mennessä osoitteeseen info@lapinliitto.fi tai osoitteeseen Lapin liitto, Hallituskatu 20 B, PL 8056, 96101 Rovaniemi.

Tavoiteaikataulun mukaan vuoden 2025 aikana laaditaan taustaselvityksiä ja laaditaan tarkennetut tavoitteet maakuntakaavalle. Vuonna 2026 jatketaan selvitysten tekemistä ja laaditaan maakuntakaavan valmisteluaineisto nähtäville. Kaavaehdotus olisi vuonna 2027 lausunnoilla ja nähtävillä. Tavoitteena on, että maakuntakaava olisi hyväksyttävänä Lapin liiton valtuustossa marraskuussa 2027. Maakuntakaavan aikataulu on kerrottu osallistumis- ja arviointisuunnitelman kappaleessa 7.

Linkki vaihemaakuntakaavan sivuille.

<https://www.lapinliitto.fi/aluesuunnittelu/maakuntakaavoitus/vireilla-olevat-maakuntakaavat/lapin-turvallisuus-ja-liikennevaihemaakuntakaava-2050/>

Liitetiedostossa osallistumis- ja arviointisuunnitelma suomeksi ja pohjoissaameksi sekä vireilletulo kuulutus

Lapin liiton virastossa yhdyshenkilönä ovat suunnittelujohtaja Paula Qvick paula.qvick@lapinliitto.fi p.040-653 2996 ja kaavoituspäällikkö Juha Piisilä, juha.piisila@lapinliitto.fi p.040-711 8382.

LAPIN LIITTO

Hannu Takkula
vs. maakuntajohtaja

Paula Qvick
suunnittelujohtaja

JAKELULISTA

Kunnat ja kuntayhtymät

Enontekiö
Inari
Kemi
Kemijärvi
Keminmaa
Kittilä
Kolari
Muonio
Pello
Pelkosenniemi
Posio
Ranua
Rovaniemi

Salla
Savukoski
Simo
Sodankylä
Tervola
Tornio
Utsjoki
Ylitornio

Itä-Lapin kuntayhtymä
Meri-Lapin kehittämiskeskus ry
Pohjois-Lapin alueyhteistyön kuntayhtymä
Tunturi-Lapin Kehitys ry

Viranomaiset ja keskeiset yhteisöt

Finavia
Fingrid Oy
Gasgrid Finland
Geologian tutkimuskeskus
Huoltovarmuuskeskus
Ilmatieteenlaitos
Ilmavoimien esikunta
Jääkäriprikaati
3. Logistiikkarykmentti
Koltien kyläkokous
Lapin AVI
Lapin ELY-keskus
Lapin lennosto
Lapin maakuntamuseo
Lapin pelastuslaitos
Lapin rajavartiolaitoksen esikunta
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Logistiikkalaitoksen esikunta
Luonnonvarakeskus
Maa- ja metsätalousministeriö
Maanmittauslaitos
Maavoimien esikunta
Metsähallitus

Museovirasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Paliskuntain yhdistys
Pohjoinen tullipiiri
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Puolustusministeriö
Pääesikunta
Saamelaiskäräjät
Saamelaismuseum Siida
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen metsäkeskus Lappi
Säteilyturvakeskus
Tornionlaakson museo
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Rovaniemi
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Valtiovarainministeriö
VR Group
Väylävirasto
Ympäristöministeriö

Lappi dorvvolašvuoda- ja johtalusmuddoeanagottelávva 2050

Oassálastin- ja árvvoštallanplána

Eanagottestivra 2.12.2024 § 161

LAPIN LIITTO

GOVVÁDUSBLÁÐÐI

Almmustahttima namma: Lappi dorvvolašvuoda- ja johtalusmuddoeanagottelávva 2050

Almmustahttu: Lappi lihttu

Dahkki: Lappi lihttu

Almmustahttinráiddu namma ja ráidonummir Almmustahttináigi

ISBN

ISSN

Čoahkkáigeassu

Čoavddasánit

Guovlluplánen, Lappi, eanagottelávvalánen, Lappi dorvvolašvuodamuddoeanagottelávva 2050,
oassálastin, váikkuhusaid árvoštallan

Fuopmášuhttimat

Sisdoallu

Čoahkkáigeassu.....	5
1. Eanagottelávid dárkkistandárbu	6
2. Eanagotteláva vuolggačuoggát	6
2.1 Láhkaásaheapmi mii stivre	6
2.2 Riikkaviidosas guovlluideavahanmihttomearit.....	7
2.3 Guovlluovddideami deaddočuoggát 2024–2027	8
2.4 Eanagotti plánen ja LAPPI-soahpamuš.....	9
2.5 Eanagottelávva.....	10
2.6 Eanagottelávvadilli	10
2.7 Lávva- ja váikkuhusguovlu	11
3. Mihttomearit temáid guovdu ja dárbbaslaš čielggadusat oktan gáldomateriálain	11
3.1 Johtalusvuogádat ja dorvvolašvuohta	11
3.2 Earát.....	13
4. Váikkuhusaid árvvoštallan	14
5. Searvadeapmi ja vuorrováikkuhus	16
5.1 Oasálaččat	16
5.2 Searvadanmeannudeapmi ja vuorrováikkuhus.....	17
5.3 Máhcahat oassálastin- ja árvvoštallanplánas	18
5.4 Mearrádusdahkan	19
6. Stáhtaid rájáid rasttildan birasváikkuhusat	19
7. Áigetávval.....	20
8. Oktavuodadieđut.....	21
9. Gáldologahallan	22

Čoahkkáigeassu

Lappis eanagottelávvaplánen lea ovdánan muttuid mielde guovllugiielddaid bokte ja fidnomuddoeanagottelávvan. Mihttomearrin lea sirdášuvvat guvllolaš eanagottelávvaplánemis muddoeanagottelávvaplánemii, mas Lappis fámus lean eanagottelávat beaiváduvvojit golmma olles eanagotti gokčevaš muddoeanagottelávaiguin. Vuosttas muddoeanagottelávva (gárvvistuvvo 2025-2027) sisttisdoallá johtalusvuogádaga ja dorvvolašvuoda. Nubbi muddoeanagottelávva sisttisdoallá earret eará turismma guovlluráhkadusa, energiija ja ekologalaš oktavuodaid. Goalmmát muddoeanagottelávva sisttisdoallá eará guovlluráhkadusa osiid, mat eai leat čujuhuvvon ovddit muddoeanagottelávain, dego ássama ja áhpásmuhttima guovlluvárremiid.

Oassálastin ja árvvoštallanplána (OÁP) lea eanageavahan- ja huksenlága 63 § čuvvon plána eanagotteláva oassálastin- ja vuorováikkuhusmeannudemiin ja váikkuhusaid árvvoštallamis (EHL 132/1999). Eanagottelávvaplánema stivre eanageavahan- ja huksenláha (1.1.2025 rájes Guovlluideavahanláha). Eanagottelávas buktojuvvojit ovdan guovlluid geavaheami ja servodatráhkadusa vuodđojurdagat ja čujuhit eanagotti ovddideami dáfus dárbbalaš guovlluid.

Muddoeanagotteláva mihttomearrin lea beaivádit geopolitihkalaš dili geažil fámus lean eanagottelávaid ja vástidit eanageavaheami plánema dáfus nuppástusaide doaibmabirrasis, eandalii johtalusvuogádaga ja dorvvolašvuoda dáfus. Guovddáš mihttomearrin lea maiddá dahkat oktilažžan guvllolaš eanagottelávaid plánenmearrádusaid. Mihttomearrin muddoeanagottelávas lea čujuhit Lappi johtalusstrategiijas 2050 oaivvilduvvon johtalusvuogádaga guoskevaš ovddidanmihttomeriid ja váldit vuhtii bealuštanfámuid dárbbuid eanageavaheamis.

Lassin mihttomearrin lea čujuhit guovddáš stuorra industriija- dahje vuorkaráhkadusaid guovlluid. Muddoeanagotteláva gárvvisteamis váldojit vuhtii stáhtarádi mearrádusat, mat gusket kulturárbbi, eanadatguovlluid ja arkeologalaš guovlluid. Mihttomearrin lea maiddá čielggadit viiddis M-álgosaš guovlluvárremiid doaibmama dán doaibmabirrasis. Muddoeanagottelávas sáhtá čujuhit maiddá eará lávvaproseassa áigge ovdan boahtán dárbbuid.

Oasálaččat láva gárvvisteapmái leat eanageavahan- ja huksenlágas meroštallon oassebealit (62 §). Oasálaččain lea vejolašvuolta guodđit máhcahaga eará muttuin ja mánggain eará vugiiguin. Eanagotteláva johtui bidjamis mearrida eanagotteráđđehus. Eanagotteláva dohkkeha Lappi lihtu váldostivra. Dohkkehanmearrádusas lea vejolaš váidalit Davvi-Suoma hálddahusriektái.

1. Eanagottelávid dárkkistandárbu

Lappi dorvvolašvuoda- ja johtalusmuddoeanagotteláva 2050 mihttomearrin lea beaivádit geopolitihkalaš dili geažil fámus lean eanagottelávid ja vástidit eanageavaheami plánema dáfus nuppástusaide doaibmabirrasis. Mihttomearrin lea gárvvistit olles Lappi eanagotti gokčevaš vuosttas muddoeanagottelávva, mas deaddočuokkisin leat johtalusvuogádat ja dorvvolašvuotta.

2. Eanagotteláva vuolggačuoggát

2.1 Láhkaásaheapmi mii stivre

Eanagottelávaplánema stivre eanageavahan- ja huksenláhka (1.1.2025 rájes Guovlluideavahanláhka). Eanagottelávas buktojuvvojit ovdan guovlluid geavaheami ja servodatráhkadusa vuođđojurdagat ja čujuhit eanagotti ovddideami dáfus dárbbášlaš guovlluid. Guovlluvárremiid čujuhit dušše dan bokte ja dainna dárkilvuodain go guovlluid geavaheami guoskevaš riikkaviidosas dahje eanagotti mihttomeriid dáfus dahje eanet go ovttá gielda guovlluid geavaheami oktiiheiveheapmin lea dárbu (EHL 25 §).

Ođđa guovlluideavahanláhka sisttisoallá riikkaviidosas guovlluideavahanmihttomeriid, lávvaplánenvuogádaga ja mearraguovlluplánema guoskevaš njuolggadusaid. Mihttomearrin lea, ahte ráđđehus sáhttá addit láhkaevttohusa riikkabeivviide giđđačoakkánbajis 2025. Jus Guovlluideavahanláhka dohkkehuvvo, gárvvistuvvo Lappi dorvvolašvuoda- ja johtalusmuddoeanagottelávva 20250 ođđa lága njuolggadusaid mielde.

Eanageavahan- ja huksenlága nuppástusa mielde (boahtán fápmui 1.1.2020) guovlluideavaheami plánemis galgá dorvvastit eanabealušteami, rádjedorvvolašvuoda ja rádjebearráigeahču, álbmotsuodjaleami ja fuolahansihkkarvuoda gáibidan ovddidandárbbuid ja sihkkarastit, ahte dain vástidan báliid doaibmavejolašvuodat eai heajuduvvo (EHL 4 a §).

Eanagotteláva sisdoallogáibádusaid mielde (EHL 28 §), láva gárvvistettiin galge giddet earenoamáš fuomášumi:

- 1) eanagotti vuogáš guovllu- ja servodatráhkadussii;
- 2) guovlluid geavaheami ekologalaš suvdilisvuhtii;
- 3) birrasa ja ekonomijja dáfus suvdilis johtalusa ja teknihkalaš fuolahusa ordnemiidda;
- 4) čáhce- ja eanaávnasriggodagaid suvdilis ávkkástallamii;
- 5) eanagotti ealáhuseallima doaibmaevttuide;

- 6) eanadaga, luondduárvvuid ja kulturárbbi gáhttemii; ja
- 7) áhpásmuhttimii heivvolaš guovlluid reahkkámii.

Láva gárvvistettiin galgá maiddá fuolahit guovlluid ávkkástallama ekonomalašvuoda ja dan, ahte eanaeaiggádii dahje eará vuoigatvuoda hálddašeaddjái ii šatta govttohis stuorra hehttehus. Láva gárvvistettiin galgá čielggadit, gean ollašuhttima vuollái lávva ja dan gáibidan doaibmabijut gullet.

Ovdalis dán paragrafas máinnašuvvon áššiid galgá čielggadit ja váldit vuhtii dan mielde go eanagotteláva doaibma almmolaš lávvan gáibida. (EHL 28 §).

2.2 Riikkaviidosaš guovlluideavahanmihttomearit

Váldegottalaš guovlluideavahanmihttomearit (VGM) leat oassi eanangeavahan- ja huksenlága čuovvu guovlluideavaheami stivrenvuogádaga. Dain mearrida stáhtaráđđi. Mihttomearit sáhttet guoskat áššiid, main lea:

- guovlluráhkadusa, guovlluid ávkkástallama dahje johtalus- dahje energijafierpmi dáfus riikkaidgaskasaš dahje viidasut go eanagottalaš mearkkašupmi;
- mearkkašahtti váikkuhus našuvnnalaš kultur- ja luondduárbái, dahje
- riikkaviidosaččat mearkkašahtti váikkuhus ekologalaš suvdilvuhtii, guovlluráhkadusa ekonomalašvuhtii dahje mearkkašahtti birasvahágiid garvimii.

Eanagotti plánemis ja eará guovlluideavaheami plánemis galgá fuolahit riikkaviidosaš guovlluideavahanmihttomeriid vuhtii váldimis nu, ahte ovddidat daid ollašuhttima.

Riikkaviidosaš guovlluideavahanmihttomearit leat juhkkajuvvon viđa sierra áššeoppalašvuhtii:

- Doaibmi servodagat ja suvdilis lihkadeapmi
- Beaktilis johtalusvuogádat
- Dearvaslaš ja dorvvolaš biras
- Eallinfámolaš luonddu- ja kulturbiras ja luondduriggodagat
- Ođasmuvvannávccalaš energijafuolahus

Riikkaviidosaš guovlluideavahanmihttomeriiguin ovddidat riikkaviidosaš johtalusvuogádaga doaibmama ja ekonomalašvuoda ovddidemiin vuosttažettiin juo dálá johtalusoktavuodaid ja fierpmádagaid sihke sihkkarastimiin gáibádusaid sierra johtalushámiid ja -bálvalusaid oktasašatnui vuodđuduvvan mátk- ja fievrridangehtegiidda sihke dávvir- ja personjohtalusa čuolbmabáikkiid doaimmalašvuhtii. Lassin dorvvastat riikkaidgaskasaččat mearkkašahtti johtalus- ja gulahallanoktavuodaid joatkevašvuoda ja

ovddidanvejolašvuodaid sihke riikkaidgaskasaččat ja riikkaviidosachčat mearkkašahtti hámmaniid, girdinstašuvnnaid ja rádjeraštildanbáikkiid ovddidanvejolašvuodaid.

Suoma oppalašdorvvolašvuoda dáfus lea guovddáš ášši sihkkarastit servodaga doaibmanávcca ja ovddidit riikkavuložiid dorvvolašvuoda ja buresveadjima. Guovlluideavaheamis lea dárbu sihkkarastit váldegotti oppalašdorvvolašvuoda gáibádusaid, eanabealušteami, rádjebearráigeahču, gádjundoaimma ja fuolahansihkkarvuoda dárbbuid. Bealuštanfámuid doaimmaide lea mihtilmas dat, ahte daid váikkuhusat ollet anus lean guovlluid olggobeallái. Doaibmagáibádusaid dorvvasteapmin guovlluideavaheamis leage dárbu giddet earenoamáš fuomášumi daid guovlluideavaheami ráddjehusaide, mat bealuštanfámuid ja rádjebearráigeahču doaimmas ja ovddideamis šaddet. Riikkaviidosas guovlluideavahanmihttomeriin váldet vuhtii servodaga oppalašdorvvolašvuoda dárbbut, eandalii eanabealušteami ja rádjebearráigeahču dárbbut ja dorvvastit daidda doarvái guvllolaš ovddidaneavttuid ja doaibmavejolašvuodaid.

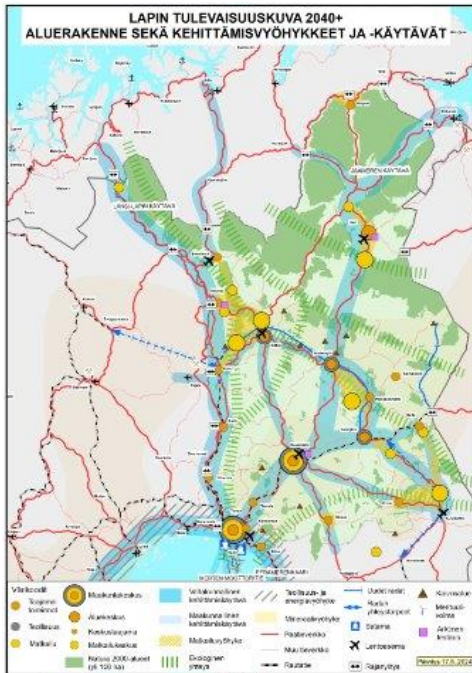
2.3 Guovlluovddideami deaddočuoggát 2024–2027

Guovlluovddidanmearrádus 2024–2027 sisttisdoallá Petteri Orpo ráddehusbaji guovlluovddideami deaddočuoggáid ja mihttomeriid, maidda ministeriját čatnasit. Guovlluovddidanmearrádus stivre eará hálldahussurggiid ja eanagottiid lihtuid guovlluovddideami ja daid doaibmabijuid oktiiheiveheami. Eanagottiid lihtu váldet vuhtii guovlluovddidanmearrádusa iežaset strategiiigaiguin ovtasbarggus gielddaiguin, gávpogiiguin ja eará doaibmiiguin. Guovlluovddidanmearrádusa deaddočuoggát leat:

- Suvdilis eallinfápmu ja investeremat
- Buresveadjin álbmot ja servošat
- Geasuhanfámolaš eallinbiras ja mánggahámat luondu

Oppalašdorvvolašvuolta, riikkaidgaskasašvuolta ja guvllolašvuolta leat buot deaddočuoggáid čađačuohppi viŋkilat. Guovlluovddideami ja deaddočuoggáid ovddideami gáibádussan leat: guovlluid olahttuvuohta, bargofámu oažžun ja barggolašvuolta sihke máhttin ja čuvgehus, maid almmá mánggaid deaddočuoggáid mihttomeriid ii leat vejolaš olahit.

2.4 Eanagotti plánen ja LAPPI-soahpamuš

Gowva 1: Lappi-soahpamuša 2022-2025
gaskaárvvoštallama čuvvon boahtte-
vuodagovva 2040+ (Lappi eanagotteráđde-
hus 17.6.2024)

Eanagotti plánemii gullet eanagotteplána, guovlluid ávkástallama plánema stivren eanagotteplána ja guvllolaš ovddidanprográmma dahjege eanagotteprográmma. Guvllolaš ovddidanprográmmas ásaheavvuo sierra lágas guovlluidovddideamis ja ráhkadusruhtaráju hálddašeamis. Lappi eanagotti plánemis fuolaha Lappi lihttu. Eanagotti plánemis váldojit vuhtii stáhtaráđi addán riikkaviidosaš guovlluidegeavahanmihttomearit. Eanagottelávva konkretisere riikkaviidosaš mihttomeriid ja heiveha daid oktii eanagottálaš ja báikkálaš mihttomeriiguin. Eanagotteplánas eai leat riekteváikkukhusat, muhto dat lea vuolggasadji eará eanagotti plánemii. Lappi-soahpamušas leat ovtastuvvon guokte eanagottálaš plánenáššegirjji, eanagottestrategiija 2040 ja eanagotteprográmma 2022-2025. **Lappi-soahpamuša áigot beaivádit jagi 2025 áigge.**

2.5 Eanagottelávva

Eanagottelávva lea oppalaš plána guovlluid geavaheamis eanagottis dahje dan oasseguovllus. Eanagotteláva áigesikten lea 10-30 jagi. Eanagottelávaplánema stivre eanageavahan- ja huksenláhka ja -ásahus. Eanagotteláva dohkkeha Lappi lihtu váldostivra. Dohkkehanmearrádus lea vejolaš váidit Davvi-Suoma hálddahušiektái.

Eanagottelávva ovdanbuktojuvvo kárttain. Lávvi gullet maiddá lávva- ja -mearrádusat. Lassin lávvi gullá čilgehus, mas mitalit plána mihtomeriid, čovdosiid ákkaid, govvádus ja váikkuhusaid árvvoštallan (EHL 29 §).

Eanagottelávas buktojuvvo ovdan guovlluid ávkkástallama ja servodatráhkadusa prinsihpat ja čujuhit eanagotti ovddideami dáfus dárbbášlaš guovlluid. Guovlluvárreimiid čujuhit dušše dan bokte ja dainna dárkilvuodain go guovlluid geavaheami guoskevaš riikkaviidosas dahje eanagotti mihtomeriid dáfus dahje eanet go ovttá gielda guovlluid geavaheami oktiiveheapmin lea dárba (EHL 25 § 4 mom.)

2.6 Eanagottelávva

Lappis eanagottelávaplánen lea ovdánan muttuin guovllugielddaid muddoeanagottelávaid mielde. Lappis leat fámus guovllolaš eanagottelávat: Duottar-Lappi eanagotteláva (ožžon lága fámu 16.5.2021), Oarje-Lappi eanagottelávva (ožžon lága fámu 11.9.2015), Roavvenjárgga ja Nuorta-Lappi eanagottelávva, (gulahuvvon fámui 21.9.2022) ja Davvi-Lappi eanagottelávva 20240 (gulahuvvon fámui 18.9.2024).

Govva 2: Lappi eanagottelávaplánendilli 2024

Lassin muddoeanagottelávvan Lappis leat fámus: Lappi mearra- ja riddoguovllu bieggafápmoeanagottelávva (16.7.2005), Giema-Durdnosa guovllu ađafápmoeanagottelávva (21.9.2011), Sokli ruvkefidnu muddoeanagottelávva (16.5.2021),

Suhanko ruvkefidnu muddoeanagoddelávva (12.22016) ja Giema-Dordnosa guovllu ađafápmoeanagotteláva muhtumassii gomiheapmi (16.2.2017).

Dál jođus leat golbma ruvkefidnuid muddoeanagotteláva: Rajapalojen, Sakatti ja Ikkari ruvkefidnuid muddoeanagottelávat.

2.7 Lávva- ja váikkuhusguovlu

Lappi muddoeanagottelávva 2050 gokčá olles Lappi eanagotti guovllu. Plánaguovllus leat oktiibuot 21 gieldda ja 5 guovllugieldda. Muddoeanagotteláva váikkuhusguovlu lea Lappi eanagotti lassin Ruota, Norgga ja Ruošša lagašguovllut, ja máddin Davvebađaeatnama eanagoddi.

Muddoeanagottelávvguovllus sámiid ruovttuguvlui (láhka sámedikkis 17.7.1995/974) gullet Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddaid guovllut ja Soađegili gielddas lean Sámi bálgosa guovlu.

3. Mihttomearit temáid guovdu ja dárbblaš čielggadusat oktan gáldomateriálain

Lappi dorvvolašvuođa- ja johtalusmuddoeanagotteláva 2050 mihttomearrin lea vástidit doaibmabirrassa nuppástusaide eanageavaheami plánema bokte. Eandalii geopolitiikalaš dili nuppástus lea bajidan fuolahansihkkarvuođa ja soalddátlaš lihkadeami deaddoárvvu eanagotti plánemis. Mihttomearrin lea gárvvistit olles Lappi eanagotti gokčevaš vuosttaš muddoeanagotteláva, mas deaddočuoggán leat johtalusvuogádat ja dorvvolašvuohta.

Fápmui boadedettiin muddoeanagoddelávva gomiha das dahkkojuvvon čovdosiid bokte guovllus fámus lean eanagotteláva.

3.1 Johtalusvuogádat ja dorvvolašvuohta

Johtalusvuogádaga bokte muddoeanagottelávas mihttomearrin lea dahkat eanagoddái čitnaneutrála, jierpmálaš ja globála nuppástusaide vuogáiduvvan johtalusvuogádaga. Muddoeanagottelávain ovddidat johtalusa bázahusaid geahpedeami Lappis. Suoma ja Ruota Natoi searvama ja Suoma ja Amerihká guovttágaskasaš

bealuštanovttasbargosoahpamuša (DCA) dahkama mielde soalddátlaš lihkadeapmi Lappi guovllus bohtá jáhkkmis lassánit boahttevuodas. Lassin Giema ja Durdnosa hámmaniid mearkkašupmi deattuhuvvo fievrridanfávlliid sirdašuvadettiin boahttevuodas nannoseappot oarjjabeale Eurohpá guvlui. Soalddátlaš soddjilvuolta gáibida johtalusvuogádagas doarvái duppalávkkástallanvuloš ja doaibmasihkkaris logisttalaš infra mielde logadettiin gáibádusaid deavdán čuoimmaid ja daid ovttahtán multimodála manahagaid. Dorvvolašvuhtii ja geopolitihkalaš dillái čuohean rievdadusat maidái dálkkádatrivdan ja eará rievdadusat riikkaidgaskasaš gávppi deaddočuoggáin sáhttet hábmet boahttevuodas johtalusfierpmi ovddidandárbbuid.

Geopolitihkalaš dili nuppástusa dihtii Lappi geaidno- ja ruovdemáđiioktavuodaid mearkkašupmi Davvi-Atlántta hámmaniidda lea badjána ovddežis. Mihttomearrin muddoeanagoddelávas lea čujuhit Lappi johtalusstrategiija čuvvon mearkkašahhti ovddidanvuloš dahje buoridanvuloš geaidnooktavuodaid, geaidnoluohká nuppástusaid ja vejolaš eará oktavuodadárbbuid. Mihttomearrin lea čujuhit eandalii nuorta-oarjehálti oktavuodaid, dego Guhtur-Bohkká gaskka oktavuođa.

Ruovdemáđiiohtalusa dáfus mihttomearrin lea čujuhit máđiiohtalusa ovddideami oktavuodadárbbuid, dego Duottarruovdemáđidja oktavuođa. Lassin mihttomearrin lea čujuhit Giemaeatnama golbmačiegamáđija váldomáđijas Roavvenjárgga máđijas ja čujuhit váldomáđija guovtte luotta ruovdemáđidjan (Eurohpálaš luoddagovdodat ja dálá luoddagovdodat), dan lassin čielggadit eará ruovdemáđidjaoktavuodaid čujuheami guovtti ruovdemáđidjaluodan muddoeanagottelávvi.

Muddoeanagottelávas mihttomearrin lea čujuhit ođđa bosihanbáikkiid ja lossa johtalusa bálvalusguovlluid ja sirdinlástenguovlluid Duortnus-Háhpárándi ja Roavvenjárgii. Hámmaniid dáfus čujuhat ovddidanvuloš mearrafávlliid sihke Giema ja Durdnosa hámmaniid.

Mihttomearrin lea dasa lassin čujuhit eará dárbbášlaš johtalusoktavuodaid sihke girdingiedde- ja terminálaguovlluid. Girdingittiid beales čujuhuvvo Roavvenjárgga, Giema-Durdnosa, Eanodaga, Gihtela ja Soađegili girdinjohtalusa guovlluid ovddideami nu, ahte duppalávkkástallan váldo vuhtii.

Dasa lassin mihttomearrin lea vástidit Eurohpá viidosas johtalusfierpmi (TEN-T-fierpmi) nuppástusaide, mat sáhttet buktit eanageavaheami ektui nuppástusdárbbuid eandalii váldogeainnus 21 Durdnosis Gilbbesjávraí, mii lea badjánan TEN-T-gokčevaš firpmiin.

Geopolitihkalaš nuppástusaid mielde Lappi dorvvolašvuoda- ja johtalusmuddoeanagottelávvi lea dárkkuhus čujuhit bealuštanfámuid dárbbuid eanageavaheamis, dego báhčín- ja hárjehusguovlluid ja áibmojohtalusa čuvvon gaskaboddasaš soalddátgirdinsajiid (omd várreseavunsajiid). Dasa lassin muddoeanagottelávas čujuhit eanagottálaččat mearkkašahhti báhčínšiljiid.

Dasa lassin muddoeanagottelávas mihttomearrin lea čujuhit eanabealušteami, rádjedorvvolašvuoda, rádjebearráigeahču, gádjundoaimma ja fuolahansihkkarvuoda gáibidan ovddidandárbuid ja sihkkarastit, ahte dain vástidan beliid doaibmavejolašvuodat eai heajuduvvo (EHL 4 a §).

Muddoeanagottelávas lea mihttomearrin čujuhit guovddáš stuorra industriija- ja vuorkáhuksema guovlluid dahjege T/Kem-guovlluid, maida sáhtá sajuštit mearkkašahti, váralaš kemikálaid válmmaštan dahje vurkejeaddji lágádusa.

jođus lean ja gárvánan čielggadusat:

- Lappi johtalusstrategiija 2050
- Soađegilli–Gihttel–Ylläs -gaskka ruovdemáđioktavuodačielggadus (gárvánan 17.4.2023)
- Fávledoaimmahaga eurohpalaš ruovdemáđiiluoddačielggadus, gárvána borgemánnu 2025

Čielggadusat mat dárbbasuvvojit:

- Natura-árvvoštallan Guhtur–Riebanjoh’geaidnu
- Natura-árvvoštallan Duottarruovdemáđidja (Soađegilli–Gihttel–Kolari gaskkas)
- Lappi báhčínšilljočielggadus ja ovddidanplána
- Eará vejolaš lassečielggadusat, mat bohtet ovdan proseassa áigge

3.2 Earát

1.3.2022 fápmui boahtán **riikkaviidosaččat árvvolaš eanadatguovllut** inventerejuvvojedje jagiid 2010-2015. Inventerema boadus (VAMA 2021) váldojuvvui eanageavahan- ja huksenlágas oaivvilduvvon riikkaviidosaš guovlluideavahanmihttomeriid inventeremin stáhtaráđi ásašusain 18.11.2021. VAMA 2021 buhte stáhtaráđi 5.1.1995 inventerema man vuodđun lei prinsihppamearrádus. Lappi dorvvolašvuoda- ja johtalusmuddoeanagottelávas 2050 bohtet čujuhit riikkaviidosaččat árvvolaš eanadatguovlluid (VAMA 2021) stáhtaráđi mearrádusa (VNp 18.11.2021 vuodul).

Riikkaviidosaččat mearkkašahti huksejuvvon kulturbirrasat (RKY 2009) lea Musealágádusa gárvvistan inventeren, mii lea stáhtaráđi mearrádusain váldojuvvon eanageavahan- ja huksenláhkii vuodđuduvvan riikkaviidosaš guovlluideavahanmihttomeriin oaivvilduvvon inventeremiin huksejuvvon birrasa oasil 1.10.2010 rájes. Lappi dorvvolašvuoda- ja johtalusmuddoeanagottelávas 2050 bohtet čujuhit riikkaviidosaččat mearkkašahti huksejuvvon kulturbirrasiid stáhtaráđi ásašusa mielde (VNp 22.12.2009) ja heivehit daid merkenvuogi oktilažžan Lappi eanagotti guovllus.

Riikkaviidosaččat mearkkašahtti arkeologalaš čuozáhagaid (VARK) inventeren lea gárvvásmuvvan, ja stáhtaráđis lea mihttomearri dohkkehit dan jagi 2024 áigge. Muddoeanagottelávas bohtet čujuhit riikkaviidosaččat mearkkašahtti arkeologalaš čuozáhagaid (VARK) stáhtaráđi ásahusa mielde Lappi eanagotti guovllus.

Lappi dorvvolašvuoda- ja johtalusmuddoeanagotteláva 2050 mihttomearrin lea energiija dáfus beaivádit plánenmearrádusaid ja čujuhit Suoma našuvnnalaš čázafierpmi Lappi eanagotti bokte. Muddoeanagottelávas ráhkkanit čujuhit ođasmuvvi energiija buvttadeami ja daid gáibidan logisttalaš čovdosiid dárbbuid ja fápmolinnjaid. Fápmojođasfierpmi ja čáhcefámu ovddidan- ja nuppástusdárbbut beaiváduvvojit muddoeanagotteláva dáfus. Potentiála bieggafápmorusttegiid guovlluid (bv-guovllut) ii leat dárkkuhus čujuhit čujuhit dán muddoeanagottelávas, go dat gáibidivččii joatkkačielggademiid. Lappii sáhtá sajuštit stuorrage bieggafápmopárkkaid goittotge daiguin eavttuiguin, ahte fidnu guvllolaš váikkuhusat čielggaduvojit gielddalávvaoplánema ja BVÁ-meannudeami oktavuodas. Doarvái olu čielggadusaid vuodul gielddaid oppalašlávvaoplánemiin leat čoavdán bieggafápmoguovlluid, fidnuid guovdu lea árvvoštallama maŋŋá. Oppalašlávva čoavddus ii sáhte leat ruossalassii fámus lean eanagottelávain.

Muddoeanagottelávas mihttomearrin lea čielggadit guovllu dáfus viiddis M-álgosaš guovlluvárremiid doaibmama dálá doaibmabirrasis.

Muddoeanagottelávas čujuhit eará proseassa áigge ilbman beaivádandárbbuid, maid lea vejolaš beaivádit muddoeanagottelávvaoproseassa áigge.

4. Váikkuhusaid árvvoštallan

Váikkuhusaid árvvoštallan lea mihtilmas oassi lávvaoplánemis. Váikkuhusaid guoskevaš diehtu buvttaduvo ja ávkkástallo olles lávvaoproseassa áigge. Váikkuhusaid árvvoštallama vuoddu lávvaoplánemis lea eanageavahan- ja huksenlágas ja ásahus.

Váikkuhusaid čielggadeapmi láva gárvvistettiin (EHL 9 §):

Láva vuodđun galgá leat láva mearkkašahtti váikkuhusaid árvvoštallan plánemis ja dan gáibidan dutkamušain ja čielggadusain. Láva váikkuhusaid čielggadettiin váldo vuhtii láva doaibma ja dárkkuhus. Eanagottelávva lea oppalaš lávva, mii heiveha oktii mihttomeriid mat ollet gielddaid rastá, guvllolaččat, eanagottálaččat ja riikkaviidosaččat.

Láva gárvvistettiin lea dárbbášlaš meriin čielggadit plána ja guorahallojuvvon molssaeavttuid ollašuhhtima birasváikkuhusaid, vuhtii váldimiin servodatekonomalaš, sosiála, kultuvrralaš ja eará váikkuhusaid. Čielggadusaid galgá dahkat olles dan guovllus, mas lávas sáhtá árvvoštallat leat mihtilmas váikkuhusaid.

Váikkuhusaid čielggadeapmi láva gárvvistettiin (EHL 1§):

Eanageavahan- ja huksenlága (132/1999) 9 §:s oaivvilduvvon láva váikkuhusaid čielggadettiin váldojit vuhtii árabut dahkkon čielggadusat ja eará čielggadusaid dárbbaslašvuhtii váikkuhan sivat. Čielggadusat galget addit doarvái dieđuid, vai bastá árvvoštallat plána ollašuhttima eanemus mearkkašahtti njuolggo ja eahpenjuolggo váikkuhusaid:

- 1) olbmuid eallindiliide ja eallinbirrasii;*
- 2) eana- ja baktevuđđui, čáhcai, áibmui ja dálkkádahkii;*
- 3) šaddo- ja eallišlájaide, luonddu mánggahámatvuhtii ja luondduváriide;*
- 4) guovllu- ja servodatráhkadussii, servodat- ja energijaekonomiijai ja johtalussii;*
- 5) gávpotgovvii, eanadahkii, kulturábái ja huksejuvvon birrasii;*
- 6) ealáhuseallima doaibmi gilvvohallama ovdáneapmái.*

Ovdalis máinnašuvvon lassin kártejit váikkuhusaid, mat laktásit dálkkádatrievdama goahcamii ja dálkkádatrievdama vuogáiduvvamii. Eanagottelávvačovdosa gaskavuohta riikkaviidosaš guovlluideavahanmihttomeriide ja eanagottálaš mihttomeriide árvvoštallo sihke válmmaštallan- ja evttohusmuttus. Guorahallat maiddá eanagotteláva sisdoallogáibádusaid (EHL 28 §) ollašuvvama. Natura 2000 -guovlluide čuohtán váikkuhusaid árvvoštallat dárboskáhppoma bokte ja dárbbu mielde árvvoštallan dahkko luonddusuodjalanlága 65 §:a mielde.

Eanagotteláva ollašuhttima váikkuhusat árvvoštallojuvvojit eanageavahanhámiid, merken- ja mearrádusaid ja dárbbu mielde maiddá guovlluid guovdu. Láva ollašuhttima váikkuhusat árvvoštallojit maiddá ollisvuohtan. Váikkuhusaid árvvoštallan johtá dievasmahtti láhkai čađa olles láva gárvvistanproseassa.

Váikkuhusaid árvvoštallanvuohkin geavahuvvojit áššedovdiárvvoštallamiid, bargobájiid ja sierračielggadusaid, mat leat plánamateriálas ja BVÁ-meannudeamis ožžojuvvon dieđuid.

Váikkuhusaidárvvoštallamiid dievasmahttimis sohppojuvvo virgeoapmahaš- ja ovttasbargobeliid ráđđádallamiid. Váikkuhusaid árvvoštallan lea guovddáš oassi vuorrováikkuhussii vuodđuduvvan plánemis ja dasa sáhtta váikkuhit eanagotteláva gárvvisteami sierra muttuin.

Ovdal máinnašuvvon lassin Lappi dorvvolašvuođa- ja johtalusmuddoeanagottelávas 2050 árvvoštallat vejolaš mearkkašahtti váikkuhusaid sámekultuvrii ja boazodollui, dan dásis mii lea eanagotteláva rolla oppalaš guovlluideavaheami plánan.

5. Searvadeapmi ja vuorováikkuhus

5.1 Oasálaččat

Vuorováikkuhus láva gárvvistettiin galgá ordnejuvvot nu, ahte daiguin geaid ássamii, bargamii dahje eará diliide lávva sáhtta váikkuhit fuomášahtti láhkai. Virgeoapmahaččain ja servošiin, geaid doaibmasuorggi plánemis giedahallat (oasálaš), lea vejolaš oassálastit láva gárvvisteapmái, árvvoštallat lávvaplánema váikkuhusaid ja cealkit girjjálaččat dahje njálmmálaččat oaivilis áššis (EHL 62 §).

Tabealla 1: Lappi dorvvolašvuoda- ja johtalusmuddoeanagotteláva 2050 oasálaččat ja oassálastin

Bealit	Oasálaččat	Oassálastin
Eanaeaiggádat ja -hálddašeadjit	Meahciráđdehus, priváhta eanaeaiggádat, oktasašmeahcit, earát eanagottelávvguovllu ja dasa rádjášuvvan guovlluid eanaeaiggádat	Kommeanttat mihttomeriin ja gárvvistanmateriálas ja árvalusas gárvvistanmuttus Oaivilat ja muittuhusat lávvaevttohusas ja -evttohusas oaidnin láhkai doallama áigge ja álbmotdilálašvuodain guovllugielddaid mielde
Dat, geaid ássamii, bargamii dahje eará diliide lávva sáhtta váikkuhit fuomášahtti láhkai	Láva váikkuhusguovllu ássit, láigolaččat, fitnodagat ja daid bargit, lágádusat ja daid geavaheaddjit ja bargit, ealáhusaid hárjeheaddjit, turisttat.	Kommeanttat mihttomeriin ja gárvvistanmateriálas ja árvalusas gárvvistanmuttus Oaivilat ja muittuhusat lávvaevttohusas ja -evttohusas oaidnin láhkai doallama áigge ja álbmotdilálašvuodain guovllugielddaid mielde
Virgeoapmah aččat ja earát dávisteaddji bealit	Lappi gielddat, ministerijjat, Fávledoaimmahat, Musealágádus, Traficom, TUKES, STUK, Váldoovdagoddi, Logistihkalágádusa ovdagoddi, 3. logistihkaregimeanta, Áibmofámuid ovdagoddi, Eanafámuid ovdagoddi, Sámediggi, Lappi EBI-guovddáš, Lappi AVI, Musealágádus, Siida, Duortnosleagi musea, Lappi eanagottemusea, Suoma	Kommeanttat mihttomeriin ja gárvvistanmateriálas ja árvalusas gárvvistanmuttus Mihttomearreráđđádallamat, oassálastin seminárii EHL:a čuvvon virgeoapmahašráđđádallamat gárvvistan- ja evttohusmuttus

	Vuovdeguovddáš Lappi, Meahciráđđehus, Tuollu, Jeagárbrigáda, Lappi girdinfámut, Lappi rádjegozáhusa ovdagoddi, Lappi gádjunlágádus, Lappi buresveadjinguovlu, Davvebađaeatnama lihttu ja Lappi ránnjágielddat Davvebađaeatnamis. Nuorta-Lappi gieldaovttastupmi, Mearra-Lappi ovddidanguovddáš ry, Davvi-Lappi guovlluovttasbarggu gieldaovttastupmi, Roavvenjárgga guovllugiela, Duottar-Lappi Ovddideapmi ry, Duortnosleagi guovllugiela, GTK, Fingrid, Finavia, Bálgosiid ovttastus, VR group, Gasgrid Finland, Fuolahansihkkarvuodaguovddáš, Dálkediehtagalágádus	Cealkámušat gárvvistan- ja evttohusmutter Eará virgeoapmahašovttasbargu olles proseassa áigge
Servošat, maid doaimma-suorggi plánas gieđahallet	Lappi gávpegámmir, Lappi fitnodatdoallit ry, Suoma luonddusuodjalanlihtu Lappi bire ry, Lappi huksenárbi ry, ProAgria Lappi, MTK-Lappi ry, Lappi Turismaeláhusa lihttu, Lapin kylät ry, Sámebálgosat ry, Suoma fuođđoguovddáš, energijafitnodagat, bálgosat, guolledoalloguovllut je. searvvit	Kommeanttat mihtomeriin ja gárvvistanmateriálas ja árvalusas gárvvistanmutter Oaivilat ja muittuhusat lávvaevttohusas ja -evttohusas oaidnin láhkai doallama áigge ja álbmotdilálašvuodain guovllugielladaid mielde Dárbbu mielde ráđđádallamat intreassajoavkkuiguin

5.2 Searvadanmeannudeapmi ja vuorováikkuhus

Oasálaččain lea vejolašvuolta guođđit máhcahaga sierra muttuin ja mángggain eará vugiiguin. Vuosttas geardde máhcahaga lea vejolaš addit láva johtui bidjan ja oassálastin- ja árvvoštallanplána gulaheami oktavuodas ja go oassálastin- ja árvvoštallanplána biddjojuvvo oaidnin láhkai. Maŋnelis oasálaččat sáhttet addit oaivila láva gárvvistanmutter dahje muittuhusa lávvaevttohusas. Fridjahápmásaš máhcahaga lea vejolaš addit olles lávvaproseassa áigge. Gárvvistanmutter ja evttohusmutter bivdojuvvojit maidái EBI-guovddázis, gielladain, guovddáš virgeoapmahaččain ja servošiin ja daid ministeriijain, maid ášši guoská.

Váikkuheami vejolašvuodát leat stuorimusat lávvaproseassa álgomuttus. Buot bealiváldimat girjejuvvojit, dego maiddái dat, mo dat leat váikkuhan plánemii dahje dan bohtosiidda. Ožžojuvvon máhcahahkii vástiduvvo.

Dieđiheapmi

Eanagottelávvaplánema muttuin, sisdoalus, álbmotdilálašvuodain, árvalusaid ja evttohusaid oaidnin láhkai doallamis sihke vejolašvuodain oaivila ja muittuhusa addimii dieđihuvvo čuovvovaš vugiiguin:

- almmuhusaid, gulahusaid, dieđáhusaid ja artihkkaliid bokte
- aviissain ja gielddaid dieđihangaskaomiin
- Lappi lihtu ja gielddaid almmuhantávvaliin
- Lappi lihtu (www.lapinliitto.fi) ja gielddaid internet-ruovttusiidduin
- sosiála medias
- Lappi lihtu guovlluplánema ođasreivves

Virggálaš gulahusat dahkkojuvvojit suomagillii ja golmma sámegillii (davvisáme-, nuortalaš- ja anárašgillii). Gulahusat almmustahttojit Lappi lihtu ja gielddaid almmuhantávvaliin ja Lapin Kansas. Áššegirjjit jorgaluvvojit dárbbu mielde davvisámegillii. Sámiid ruovttuguovllus álbmotdilálašvuodain lea vejolaš ávkkástallat davvisámegiela tulkka.

5.3 Máhcahat oassálastin- ja árvoštallanplánas

Máhcahaga oassálastin- ja árvoštallanplánas sáhtá guođdit olles eanagottelávvaproseassa áigge. Vuosttas geardde máhcahaga lea vejolaš guođdit láva johtui boahhtima ja oassálastin- ja árvoštallanplána gulaheami oktavuodas ja go oassálastin- ja árvoštallanplána biddjojuvvo oaidnin láhkai. Maŋnelis oasálaččat sáhttet addit oaivila láva gárvvistanmuttus dahje muittuhusa lávvaevttohusas.

Oassálastin- ja árvoštallanplána beaiváduvvo lávvaplánema ovdánettiin, vai dat čuovvu olles áigge áiggi ja das sáhtá guođdit máhcahaga olles lávvaproseassa áigge.

Áigge dási OÁP lea oazžumis Lappi lihtus ja lihtu ruovttusiidduin: [www....](http://www.lapinliitto.fi)

5.4 Mearrádusdahkan

Eanagotteláva johtui boahtimis mearrida eanagotteráđđehus. Eanagotteláva dohkkeha Lappi lihtu váldostivrra. Dohkkehanmearrádusas lea vejolaš váidit Davvi-Suoma hálddahušiektái.

6. Stáhtaid rájáid rasttildan birasváikkuhusat

Lávameannudeamis heivehat stáhtaid rájáid rasttildeaddji birasváikkuhusaid dáfus eanageavahan- ja huksenlága 206 §:a. Stáhtaid rájáid rasttildeaddji birasváikkuhusaid guoskevaš eanageavahan- ja huksenlága nuppastus bođii fápmui 1.1.2017.

Eanageavahan- ja huksenlága 206 a §:a mielde, jus mearkkašahtti birasváikkuhusat šaddet Suoma geatnegahttan riikkaidgaskasaš soahpamuša oassebeallin lea stáhta guvlui, dahje jus mearkkašahtti birasváikkuhusaid čuožáhahkan lean stáhta dan bivdá, Suoma birasguovddáš (SYKE) galgá atnit fuola almmuhus- ja ráđđádallandoaimmaid dáinna gažaldatvuloš stáhtain.

Eanageavahan- ja huksenlága 206 b §:a mielde, jus SYKE oaidná, ahte láva ollašuhttimis leat mearkkašahtti birasváikkuhusat, SYKE galgá almmuhit váikkuhusaid árvvoštallamis ja doaimmahit anus lean materiála nuppi stáhtii. Materiála, mii doaimmahuvvo nuppi stáhtii galgá láva ovdánettiin dievasmahttit lávvačilgehusain go dat gárvána.

Meannudeamit sáhttet boahtit ovdan EU:a lahttostáhtain ja ETA-soahpamuša vuodul Norggas. Geatnegasvuohta ii guoskka Ruošša stáhta. Rájáid rasttildeaddji váikkuhusaid árvvoštallama dárbu čuočcá lagamustá ovddidanavádagaide, johtalusoktavuođaide, turismii, bálvalusfálaldahkii, máđijaide ja energijafuolahussii sihke luonddu-, eanadat- ja kulturárvvuid gáhttemii.

Lappi dorvvolašvuođa- ja johtalusmuddoeanagottelávas 2050 riikkaidgaskasaš gullan čuočcá Ruota ja Norgga stáhtaide. Láva ollašuhttimis nuppi stáhtii čuočcán birasváikkuhusaid govvidan materiála galgá dárbbu mielde jorgalahttit vuostáiváldi stáhta virggálaš gillii (EHL 206 b.3 §). Riikkaidgaskasaš gullamii doaimmahuvvon áššegirjjit jorgaluvvojit ruota-, dáro- ja davvisámegillii. Gullanáššegirjjit sisttisdoallet tehtis govvádusa lávva fidnus ja dan vejolaš mearkkašahtti váikkuhusain, gullanáiggis Suomas ja dieđut olles lávva materiálii eanagotti lihtu neahttasiidduin.

Lappi dorvvolašvuođa- ja johtalusmuddoeanagottelávva 2050 buktojuvvo ovdan álbmotdilálašvuođas muddoeanadatláva gárvvistanmuttu oktavuođas, jus riikkaidgaskasaš gullama oktavuođas ožžojuvvon máhcahaga vuodul dat gávnnavuvvo dárbbášlažžan.

7. Áigetávval

OASÁLAŠ	MUTTUT	DOAIBMA	LÁHKA	ÁIGI
Máhcahaga addinvejolaš-vuohta OÁP:s	Álggahan-muddu	Sámediggelága čuvvon ráđđádallan	SáDi 9 §	11/2024
		OÁP dahjege oassálastin- ja árvvoštallanplána oaidnin láhkai	EHL 63 §	1/2025
		Riikkaidgaskasaš gullan	EHL 206 a §	1/2025
		Álggahanmuttu Virgeoapmahašráđđádallan	EHÁ 11 §	4/2025
		Nuortalašlága čuvvon ráđđádallan	KL 56 §	4/2025
		Boazodoallolága čuvvon ráđđádallan	BDL 53 §	4/2025
Oaivila addinvejolašvu ohta gárvvistan-materiálas	Gárvvistan-muddu	Čielggadusat	EHÁ 10 §	2025–2026
		Seminára		2026
		Sámediggelága čuvvon ráđđádallan	SáDi 9 §	2026
		Boazodoallolága čuvvon ráđđádallan	BDL 53 §	2026
		Oaidnin láhkai doallan	EHL 62 §, EHÁ 30 §	2026
		Riikkaidgaskasaš gullan	EHL 206 a §	2026
		Vástagat oaiviliidda		
		Cealkámušat virgeoapmahaččain, dát muddu sáhttá jávkat láhkaodastusas	EHÁ 13 §	2026
Muittuhusa addinvejolaš-vuohta evttohusas	Evttohus-muddu	Virgeoapmahašráđđádallan	EHÁ 11 §	2027
		Sámediggelága čuvvon ráđđádallan	SáDi 9 §	2027
		Boazodoallolága čuvvon ráđđádallan	BDL 53 §	2027
		Oaidnin láhkai doallan		5–6 / 2027
		Riikkaidgaskasaš gullan	EHL 206 a §	5–6 /2026
		Vástagat muittuhusaide		9 /2027
	Dohkkehan-muddu	Evttohus váldostivrii	EHL 31 §	10/2027
		Eanagottevældostvra dohkkeha		11 /2027
		Diehtun rg-oasálaččaide	EHL 206 a §	
Váidinvejolašvu ohta Davvi-Suoma Hállddahuš-riektái	Vejolaš váidagat	Cealkámuš Davvi-Suoma hállddahušriektái váidagiin	EHL 188 §	
	Fápmui-bohtin	Čuovvun ja ovddideapmi	EHL 32 § EHÁ 2§	

8. Oktavuodadieđut

Eanagotteláva gárvvista Lappi lihtu virgedoaimmahat. Lávvaplánenbarggu doarjjan Lappi lihtu ráđđehus nammada stivrenjoavkobeliid ja golbma eanagotteráđđehusa lahtu, main okta nammaduvvo stivrenjoavkku sátnejodiheaddjin. Stivrenjovkui gullet čuovvovaš bealit:

- Nuorta-Lappi guovllugiielda
- Roavvenjárgga guovllugiielda (Roavvenjárga / Ranua)
- Duortnosleagi guovllugiielda (Badjeduortnus / Pello)
- Mearra-Lappi ovddidanguovddáš ry
- Duottar-Lappi ovddideapmi ry
- Davvi-Lappi guovlluovttasbarggu gieldaovttastupmi
- Sámediggi
- Lappi EBI-guovddáš (ealáhusat, johtalus, biras)
- Fávledoaimmahat
- Johtalus- ja gulahallandoaimmahat Traficom
- Meahciráđđehus
- Bálgosiid ovttastus
- Lappi gávpegámmir
- Lappi fitnodatdoallit
- Bealuštanfámus / 3. logistihka regimeanta
- Suoma luonddusuodjalanlihtu Lappi bire
- Suoma vuovdeguovddáš
- MTK ry

Virgedoaimmahagas oktavuodaolmmožin doibmet plánenhoavda Paula Qvick, lávvaplánenoaivámuš Juha Piisilä, birasáššedovdi Tiina Elo, guovlluplánejeaddji Minttu Peuraniemi ja guovlluplánejeaddji Kaisa Kinnunen.

Lappi lihttu, guovlluplánen:

Plánenhoavda Paula Qvick

040 653 2996

paula.qvick@lapinliitto.fi

Lávvaplánenoaivámuš Juha Piisilä

040 711 8382

juha.piisila@lapinliitto.fi

Birasáššedovdi Tiina Elo
040 669 2501
tiina.elo@lapinliitto.fi

Guovlluplánejeaddji Minttu Peuraniemi
040 5426252
minttu.peuraniemi@lapinliitto.fi

Guovlluplánejeaddji Kaisa Kinnunen
040-4801719
kaisa.kinnunen@lapinliitto.fi

Hallituskatu 20 B, 96100 Roavvenjárga
E-mail: info@lapinliitto.fi
PL 8056, 96101 Roavvenjárga

9. Gáldologahallan

Eanageavahan- ja huksenláhka. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132>
gehččojuvvon 15.10.2024

Suoma birasguovddáš (2024). Riikkaviidosáččat árvvolaš eanadatguovllut.
<https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/maisemat/arvokkaat-maisema-alueet>
gehččojuvvon 15.10.2024

Lapin turvallisuus- ja liikenne- vaihemaakuntakaava 2050

Osallistumis- ja arviointi- suunnitelma

Maakuntahallitus 2.12.2024 § 161

LAPIN LIITTO

Versio 1 / 2024

KUVAILEHTI

Julkaisun nimi: Lapin turvallisuus- ja liikenne-vaihemaakuntakaava 2050

Julkaisija: Lapin liitto

Tekijä: Lapin liitto

Julkaisusarjan nimi ja sarjanumero Julkaisuaika

ISBN

ISSN

Tiivistelmä

Avainsanat

Aluesuunnittelu, Lappi, maakuntakaavoitus, Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaava 2050, osallisuus, vaikutusten arviointi

Huomautuksia

Sisällys

Tiivistelmä	4
1. Maakuntakaavojen tarkistamistarve.....	5
2. Maakuntakaavan lähtökohdat.....	5
2.1 Ohjaava lainsäädäntö	5
2.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	6
2.3 Aluekehittämisen painopisteet 2024–2027	7
2.4 Maakunnan suunnittelu ja LAPPI-sopimus.....	8
2.5 Maakuntakaava.....	8
2.6 Maakuntakaavatilanne	9
2.7 Kaava- ja vaikutusalue.....	10
3. Teemakohtaiset tavoitteet ja tarvittavat selvitykset lähtöaineistoinen	10
3.1 Liikennejärjestelmä ja turvallisuus.....	10
3.2 Muut	12
4. Vaikutusten arviointi	13
5. Osallistaminen ja vuorovaikutus	14
5.1 Osalliset.....	14
5.2 Osallistamismenettelyt ja vuorovaikutus	16
5.3 Palaute osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.....	16
5.4 Päätöksenteko.....	17
6. Valtioiden rajat ylittävät ympäristövaikutukset.....	17
7. Aikataulu.....	19
8. Yhteystiedot.....	20
9. Lähdeluettelo	21

Tiivistelmä

Lapissa maakuntakaavoitus on edennyt vaiheittain seutukunnittain ja hankevaihemaakuntakaavoina. Tavoitteena on siirtyä seudullisesta maakuntakaavoituksesta vaihemaakuntakaavoitukseen, jossa Lapin voimassa olevat maakuntakaavat päivitetään kolmella koko maakunnan kattavilla vaihemaakuntakaavoilla. Ensimmäinen vaihemaakuntakaava (laaditaan 2025–2027) sisältää liikennejärjestelmää ja turvallisuutta koskevat teemat. Toinen vaihemaakuntakaava sisältää muun muassa matkailun aluerakenteen, energian sekä ekologiset yhteydet. Kolmas vaihemaakuntakaava sisältää muut aluerakenteet osat, joita ei ole osoitettu edellisissä vaihemaakuntakaavoissa, kuten asumisen ja virkistyksen aluevaraukset.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:n mukainen suunnitelma maakuntakaavan osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä vaikutusten arvioimisesta (MRL 132/1999). Maakuntakaavoitusta ohjaa maankäyttö- ja rakennuslaki (1.1.2025 lähtien Alueidenkäyttölaki). Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita.

Vaihemaakuntakaavan tavoitteena on päivittää geopoliittisen tilanteen vuoksi voimassa olevia maakuntakaavoja ja vastata maankäytön suunnittelun osalta toimintaympäristön muutoksiin erityisesti liikennejärjestelmän ja turvallisuuden osalta. Keskeisenä tavoitteena on myös yhtenäistää seudullisten maakuntakaavojen suunnittelumääräyksiä. Tavoitteena vaihemaakuntakaavassa on osoittaa Lapin liikennestrategian 2050 mukaisesti liikennejärjestelmää koskeva kehittämistavoitteet sekä huomioida puolustusvoimien maankäytölliset tarpeet.

Lisäksi tavoitteena on osoittaa keskeiset isot teollisuus- tai varastorakennusten alueet. Vaihemaakuntakaavan laadinnassa huomioidaan valtioneuvoston päätökset koskien kulttuuriympäristöä, maisema-alueita ja arkeologisia kohteita. Tavoitteena on myös selvittää laaja-alaisen M-alkuisten aluevarausten toimivuutta tässä toimintaympäristössä. Vaihemaakuntakaavassa voidaan osoittaa myös muita kaavaprosessin aikana esille tulleita tarpeita.

Osallisia kaavan valmisteluun on maankäyttö- ja rakennuslaissa määritelty tahot (62 §). Osallisilla on mahdollisuus antaa palautetta eri vaiheissa ja monilla eri tavoilla. Maakuntakaavan vireille tulosta päättää maakuntahallitus. Maakuntakaavan hyväksyy Lapin liiton valtuusto. Hyväksymispäätöksestä on mahdollista valittaa Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

1. Maakuntakaavojen tarkistamistarve

Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavan 2050 tavoitteena on päivittää geopoliittisen tilanteen vuoksi voimassa olevia maakuntakaavoja ja vastata maankäytön suunnittelun osalta toimintaympäristön muutoksiin. Tarkoituksena on laatia koko Lapin maakunnan kattava ensimmäinen vaihemaakuntakaava, jossa painopisteinä on liikennejärjestelmä ja turvallisuus.

2. Maakuntakaavan lähtökohdat

2.1 Ohjaava lainsäädäntö

Maakuntakaavoitusta ohjaa maankäyttö- ja rakennuslaki (1.1.2025 lähtien Alueidenkäyttölaki). Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen (MRL 25 §)

Uusi alueidenkäyttölaki sisältää valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, kaavoitusjärjestelmää sekä merialuesuunnittelua koskevat säännökset. Tavoitteena on, että hallitus voi antaa lakiesityksen eduskunnalle kevätestuntokaudella 2025. Mikäli Alueidenkäyttölaki hyväksytään, laaditaan Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaava 2050 uuden lain säädösten mukaisesti.

Maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen mukaan (tullut voimaan 1.1.2020) alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavallvonnan, väestönsuojelun sekä huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet ja varmistettava, ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä (MRL 4 a §).

Maakuntakaava sisältövaatimusten mukaan (MRL 28 §), kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:

- 1) maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;
- 2) alueiden käytön ekologiseen kestävyYTEEN;
- 3) ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;
- 4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväan käyttöön;
- 5) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
- 6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä
- 7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyYTEEN.

Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvitettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat.

Edellä tässä pykälässä mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää. (MRL 28 §).

2.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön ohjausjärjestelmää. Niistä päättää valtioneuvosto. Tavoitteet voivat koskea asioita, joilla on:

- aluerakenteen, alueiden käytön taikka liikenne- tai energiaverkon kannalta kansainvälinen tai laajempi kuin maakunnallinen merkitys;
- merkittävä vaikutus kansalliseen kulttuuri- tai luonnonperintöön; tai
- Valtakunnallisesti merkittävä vaikutus ekologiseen kestävyys, aluerakenteen taloudellisuuteen tai merkittävien ympäristöhaittojen välttämiseen.

Maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on jaettu viiteen eri asiakokonaisuuteen:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen ympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteilla edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle. Lisäksi turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.

Suomen kokonaisturvallisuuden kannalta on keskeistä varmistaa yhteiskunnan toimintakyky ja edistää kansalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia. Alueidenkäytössä on tarpeen varmistaa

valtakunnan kokonaisturvallisuuden edellytykset, kuten maanpuolustuksen, rajavallvonnan, pelastustoimen ja huoltovarmuuden tarpeet. Puolustusvoimien toiminnoille on luonteenomaista se, että niiden vaikutukset ulottuvat käytössä olevien alueiden ulkopuolelle. Toimintaedellytysten turvaamiseksi alueidenkäytössä onkin tarpeen kiinnittää erityistä huomiota niihin alueidenkäytön rajoitteisiin, joita puolustusvoimien ja rajavallvonnan toiminnasta ja kehittämisestä aiheutuu. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteissa otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavallvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

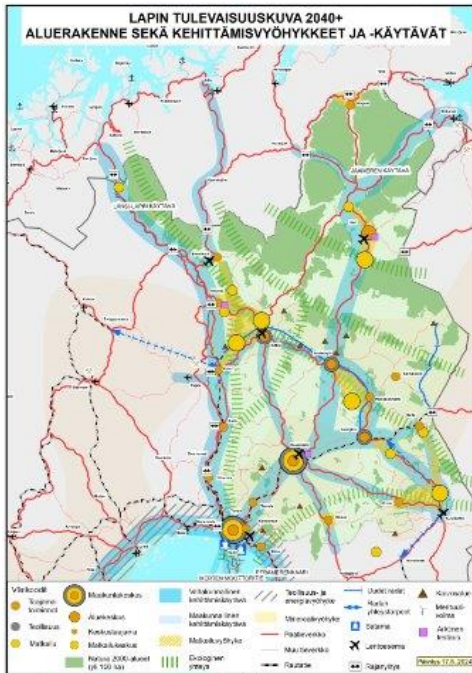
2.3 Aluekehittämisen painopisteet 2024–2027

Aluekehittämispäätös 2024–2027 sisältää pääministeri Petteri Orpon hallituskauden aluekehittämisen painopisteet ja tavoitteet, joihin ministeriöt sitoutuvat. Aluekehittämispäätös ohjaa eri hallinnonalojen ja maakuntien liittojen aluekehittämistä ja niiden toimenpiteiden yhteensovittamista. Maakuntien liitot huomioivat aluekehittämispäätöksen omissa strategioissaan yhteistyössä kuntien, kaupunkien ja muiden toimijoiden kanssa. Aluekehittämispäätöksen painopisteet ovat:

- Kestävä elinvoima ja investoinnit
- Hyvinvoiva väestö ja yhteisöt
- Vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto

Kokonaisturvallisuus, kansainvälisyys sekä aluelähtöisyys ovat kaikkia painopisteitä poikkeileikkaavia näkökulmia. Aluekehityksen ja painopisteiden kehittämisen edellytyksinä ovat: alueiden saavutettavuus, työvoiman saatavuus ja työllisyys sekä osaaminen ja sivistys, joita ilman useimpia painopisteiden tavoitteita ei ole mahdollista saavuttaa

2.4 Maakunnan suunnittelu ja LAPPI-sopimus

Kuva 1: Lappi-sopimuksen 2022-2025 väliarvioinnin mukainen tulevaisuuskuva 2040+ (Lapin maakuntahallitus 17.6.2024)

Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntasuunnitelma, alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava ja alueellinen kehittämisohjelma eli maakuntaohjelma. Alueellisesta kehittämisohjelmasta säädetään erikseen laissa alueidenkehittämisestä ja rakennerrahasto-toiminnan hallinnoinnista. Lapin maakunnan suunnittelusta huolehtii Lapin liitto. Maakunnan suunnittelussa otetaan huomioon valtioneuvoston antamat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Maakuntakaava konkretisoi valtakunnalliset tavoitteet ja sovittaa ne yhteen maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa. Maakuntasuunnitelmalla ei ole oikeusvaikutuksia, mutta se on lähtökohtana muulle maakunnan suunnittelulle. Lappi-sopimuksessa on yhdistetty kaksi maakunnallista suunnitteluasiakirjaa, maakuntastrategia 2040 ja maakuntaohjelma 2022–2025. **Lappi-sopimusta ollaan päivittämässä vuoden 2025 aikana.**

2.5 Maakuntakaava

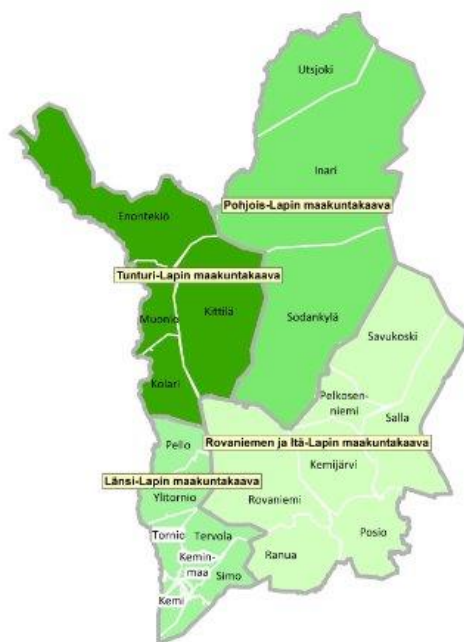
Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella. Maakuntakaavan aikatahtäys on 10–30 vuotta. Maakuntakaavoitusta ohjaa maankäyttö- ja rakennuslaki sekä -asetus. Maakuntakaavan hyväksyy Lapin liiton valtuusto. Hyväksymispäätöksestä on mahdollista valittaa Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

Maakuntakaava esitetään kartalla. Kaavaan kuuluvat myös kaavamerkinnot ja -määräykset. Lisäksi kaavaan liittyy selostus, jossa esitetään suunnitelman tavoitteet, ratkaisujen perusteet ja kuvaus sekä vaikutusten arviointi (MRL 29 §).

Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen. (MRL 25 § 4. mom.)

2.6 Maakuntakaavatilanne

Lapissa maakuntakaavoitus on edennyt vaiheittain seutukunnittain ja vaihemaakuntakaavoina. Lapissa on voimassa seudullisia maakuntakaavoja: Tunturi-Lapin maakuntakaava (saanut lainvoiman 16.5.2012), Länsi-Lapin maakuntakaava (saanut lainvoiman 11.9.2015), Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava, (kuulutettu voimaan 21.9.2022) sekä Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 (kuulutettu voimaan 18.9.2024).

Kuva 2: Lapin maakuntakaavoitustilanne 2024

Lisäksi vaihemaakuntakaavoina Lapissa on voimassa: Lapin meri- ja rannikkoalueen tuuli-voimamaakuntakaava (16.7.2005), Kemi–Tornio-alueen ydinvoimamaakuntakaava (21.9.2011), Soklin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava (16.5.2012), Suhangon kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava (12.2.2016) sekä Kemi–Tornio-alueen ydinvoimamaakuntakaavan osittainen kumoaminen (16.2.2017).

Tällä hetkellä vireillä on kolme kaivoshankkeiden vaihemaakuntakaavaa: Rajapalojen, Satkan ja Ikkarin kaivoshankkeiden vaihemaakuntakaavat.

2.7 Kaava- ja vaikutusalue

Lapin vaihemaakuntakaava 2050 kattaa koko Lapin maakunnan alueen. Suunnittelualueella on yhteensä 21 kuntaa ja 5 seutukuntaa. Vaihemaakuntakaavan vaikutusaluetta on Lapin maakunnan lisäksi Ruotsin, Norjan ja Venäjän lähialueet, sekä etelässä Pohjois-Pohjanmaan maakunta.

Vaihemaakuntakaava-alueesta saamelaiden kotiseutualueeseen (Laki saamelaiskäräjistä 17.7.1995/974) kuuluvat Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntien alueet sekä Sodankylän kunnassa sijaitseva Lapin paliskunnan alue.

3. Teemakohtaiset tavoitteet ja tarvittavat selvitykset lähtöaineistoinen

Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavan 2050 tavoitteena vastata maankäytön suunnittelun osalta toimintaympäristön muutoksiin. Erityisesti geopolittisen tilanteen muutos on nostanut huoltovarmuuden ja sotilaallisen liikkuvuuden painoarvoa maakunnan suunnittelussa. Tarkoituksena on laatia koko Lapin maakunnan kattava ensimmäinen vaihemaakuntakaava, jossa painopisteinä on liikennejärjestelmä ja turvallisuus.

Voimaan tullessaan vaihemaakuntakaava kumoaa siinä tehtyjen ratkaisujen osalta alueella voimassa olevan maakuntakaavan.

3.1 Liikennejärjestelmä ja turvallisuus

Liikennejärjestelmän osalta vaihemaakuntakaavassa tavoitteena on luoda maakuntaan hiilineutraali, älykäs ja globaaleihin muutoksiin sopeutunut liikennejärjestelmä. Vaihemaakuntakaavalla edistetään liikenteen päästöjen vähentämistä Lapissa. Suomen ja Ruotsin NATO:on liittymisen ja Suomen ja Yhdysvaltain kahdenkeskisen puolustusyhteistyösopimuksen (DCA) solmimisen myötä sotilaallinen liikkuminen Lapin alueella tulee oletettavasti lisääntymään tulevaisuudessa. Lisäksi Kemin ja Tornion satamien merkitys korostuvat kuljetusreittien ohjautuessa tulevaisuudessa vahvemmin kohti läntistä Eurooppaa. Sotilaallinen liikkuvuus edellyttää liikennejärjestelmältä riittävää kaksoiskäyttöistä ja toimintavarmaa logistista infraa mukaan lukien vaatimukset täyttävät solmut ja niitä yhdistävät multimodaaliset käytävät. Turvallisuuteen ja geopolittiseen tilanteeseen kohdistuvien muutosten myös ilmastomuutos sekä muutokset kansainvälisen kaupan painopisteissä voivat muokata liikenneverkon kehittämistarpeita tulevaisuudessa.

Geopoliittisen tilanteen muutoksen vuoksi Lapin tie- ja rautatieyhteyksien merkitys Pohjois-Atlantin satamiin on noussut entisestään. Tavoitteena vaihemaakuntakaavassa on osoittaa Lapin liikennestrategian mukaisesti merkittävästi kehitettävät tai parannettavat tieyhteydet, tieluokan muutokset sekä mahdolliset muut yhteystarpeet. Tavoitteena on osoittaa erityisesti itä-länsisuuntaisia yhteyksiä, kuten Kutturantie-Pokantie- välinen yhteys.

Raideliikenteen osalta tavoitteena on osoittaa raideliikenteen kehittämisen yhteystarpeet, kuten Tunturiradan yhteys. Lisäksi tavoitteena on osoittaa Keminmaan kolmioraide pääradalta Rovaniemelle menevälle radalle sekä osoittaa päärata kaksi raiteisena raideyhteytenä (Eurooppalaisella raideleveys ja olemassa oleva raideleveys), jonka lisäksi selvitetään muita raideyhteyksien osoittamista kaksiraiteisena vaihemaakuntakaavaan.

Vaihemaakuntakaavassa tavoitteena on osoittaa uudet levähdysalueet ja raskaan liikenteen palvelualueet sekä siirtokuormauserualueet Tornio-Haaparannalle ja Rovaniemelle. Satamien osalta osoitetaan kehitettävät meriväylät sekä Kemin ja Tornion satamat.

Tavoitteena on lisäksi osoittaa muut tarvittavat liikenneyhteydet sekä lentokenttä- ja terminaalialueet. Lentokenttien osalta osoitetaan Rovaniemen, Kemi-Tornion, Enontekiön, Ivalon, Kittilän ja Sodankylän lentoliikenteen alueiden kehittäminen kaksoiskäyttöisyys huomioiden.

Lisäksi tavoitteena on vastata Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T-verkon) muutoksiin, jotka voivat aiheuttaa maankäytöllisiä muutostarpeita erityisesti valtatiellä 21 Tornioista Kilpisjärvelle, joka on noussut TEN-T-kattavalla verkolla.

Geopoliittisen muutoksen myötä Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavaan 2050 on tarkoitus osoittaa puolustusvoimien maankäytölliset tarpeet, kuten ampuma- ja harjoitusalueet sekä ilmailulain mukaiset tilapäiset sotilaslentopaikat (esim. varalaskupaikat). Lisäksi vaihemaakuntakaavassa osoitetaan maakunnallisesti merkittävät ampumaradat.

Lisäksi vaihemaakuntakaavassa tavoitteena on osoittaa maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavalvonnan, väestönsuojelun sekä huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet ja varmistettava, ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä (MRL 4 a §)

Vaihemaakuntakaavassa on tavoitteena osoittaa keskeiset isot teollisuus- tai varastorakennusten alueet eli T/Kem-alueet, joille saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen.

Käynnissä olevat ja valmistuneet selvitykset:

- Lapin liikennestrategia 2050
- Sodankylä–Kittilä–Ylläs-välin ratayhteysselvitys (valmistunut 17.4.2023)
- Väyläviraston eurooppalainen raideleveys selvitys, valmistuu elokuu 2025
-

Tarvittavat selvitykset:

- Natura-arviointi Kuttura–Repojokitie
- Natura-arviointi Tunturirata (Sodankylä–Kittilä–Kolari osuudelta)
- Lapin ampumarataselvitys ja kehittämissuunnitelma
- Muut mahdolliset lisäselvitykset, jotka tulevat prosessin aikana esille

3.2 Muut

1.3.2022 voimaan tulleet **valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet** inventoitiin vuosina 2010–2015. Inventoinnin tulos (VAMA 2021) otettiin valtioneuvoston päätöksellä 18.11.2021 maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi. VAMA 2021 korvaa valtioneuvoston 5.1.1995 periaatepäätöksen mukaisen aiemman inventoinnin. Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakunta-kaavassa 2050 tullaan osoittamaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021) valtioneuvoston päätöksen (VNp. 18.11.2021) mukaisesti.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009) on Museoviraston laatima inventointi, joka on valtioneuvoston päätöksellä otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta 1.1.2010 alkaen Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakunta-kaavassa 2050 tullaan osoittamaan valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt valtioneuvoston päätöksen mukaisesti (VNp 22.12.2009) ja yhtenäistämään niiden merkintätapa Lapin maakunnan alueella.

Valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden (VARK) inventointi on valmistunut, ja valtioneuvoston on tarkoitus hyväksyä se vuoden 2024 aikana. Vaihemaakunta-kaavassa tullaan osoittamaan valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK) valtioneuvoston päätöksen mukaisesti Lapin maakunnan alueella.

Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakunta-kaavan 2050 tavoitteena on energian osalta päivittää suunnittelumääräyksiä sekä osoittaa Suomen kansallinen vetyverkko Lapin maakunnan osalta. Vaihemaakunta-kaavassa varaudutaan osoittamaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeet sekä voimajohtolinjat. Voimajohtoverkon ja vesivoiman kehittämis- ja muutostarpeet päivitetään vaihemaakunta-kaavan osalta. Potentiaalisia tuulivoimaloiden alueita (tv-alueita) ei ole tarkoitus osoittaa tässä vaihemaakunta-kaavassa, koska se vaatisi jatkoselvittelyjä. Lappiin voi sijoittaa suuriakin tuulivoimapuistoja edellyttäen kuitenkin, että hankkeen seudulliset vaikutukset selvitetään kuntakaavoituksen ja YVA-menettelyn yhteydessä. Riittäviin selvityksiin perustuen kuntien yleiskaavoituksella on ratkaistu tuulivoima-alueita, hankekohtaisen arvioinnin jälkeen. Yleiskaavan ratkaisu ei voi olla voimassa olevan maakunta-kaavan vastainen.

Vaihemaakuntakaavassa tavoitteena on selvittää laaja-alaisten M-alkuisten aluevarausten toimivuutta nykyisessä toimintaympäristössä.

Vaihemaakuntakaavassa osoitetaan muut prosessin aikana tulleet päivitystarpeet, jotka on mahdollista vaihemaakuntakaavaprosessin aikana päivittää.

4. Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arviointi on olennainen osa kaavoitusta. Vaikutuksia koskevaa tietoa tuotetaan ja hyödynnetään koko kaavaprosessin ajan. Vaikutusten arviointi kaavoituksessa perustuu maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä asetukseen.

Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa (MRL 9 §):

Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Maakuntakaava on yleispiirteinen ylikunnallisia, seudullisia, maakunnallisia ja valtakunnallisia tavoitteita yhteensovittava kaava.

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa (MRA 1§):

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;*
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;*
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;*
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen*
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön;*
- 6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.*

Edellä mainittujen lisäksi kartoitetaan ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyviä vaikutuksia. Maakuntakaavaratkaisun suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakunnallisiin tavoitteisiin arvioidaan sekä valmistelu- että ehdo-

tusvaiheessa. Tarkastellaan myös maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28 §) toteutuminen. Natura 2000 -alueisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan tarveharkinnan kautta ja tarvittaessa arviointi tehdään luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisesti.

Maakuntakaavan toteuttamisen vaikutukset arvioidaan maankäyttömuodoittain, merkintä- ja määräyskohtaisesti sekä tarpeen mukaan aluekohtaisesti. Kaavan toteuttamisen vaikutukset arvioidaan myös kokonaisuutena. Vaikutusten arviointi kulkee täydentyvästi läpi koko kaavan valmisteluprosessin.

Vaikutusten arviointimenetelmänä käytetään suunnitteluaineistoon perustuvia asiantuntija-arvioita, työpajoja sekä erillisselvityksistä ja YVA-menettelyistä saatavia tietoja.

Vaikutusarviointien täydentämisestä sovitaan viranomais- ja yhteistyötahojen neuvotte- luissa. Vaikutusten arviointi on keskeinen osa vuorovaikutteista suunnittelua ja siihen voi vaikuttaa maakuntakaavan valmistelun eri vaiheissa.

Edellä mainittujen lisäksi Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaaakuntakaavassa 2050 arvioidaan mahdollisia merkittäviä vaikutuksia saamelaiskulttuuriin ja poronhoitoon, sillä tasolla mikä on maakuntakaavan rooli yleispiirteisenä alueidenkäytön suunnitelmana.

5. Osallistaminen ja vuorovaikutus

5.1 Osalliset

Vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa tulee järjestää niin, että niillä joiden asumiseen, työn- tekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta (MRL 62 §).

Taulukko 1: Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaaakuntakaavan 2050 osalliset ja osallistuminen

Tahot	Osalliset	Osallistuminen
Maanomista- jat ja -haltijat	Metsähallitus, yksityiset maanomistajat, yhteismetsät, muut maakuntakaava-alueen ja siihen rajoittuvien alueiden maanomistajat	Kommentit tavoitteista ja valmiste- luaineistosta sekä luonnoksesta valmisteluvaiheessa Mielipiteet ja muistutukset kaava- luonnoksesta ja -ehdotuksesta nähtävillä pidon aikana sekä yleisö- tilaisuuksissa seutukunnittain

Ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa	Kaavan vaikutusalueen asukkaat, vuokralaiset, yritykset ja niiden työntekijät, laitokset ja niiden käyttäjät ja työntekijät, elinkeinojen harjoittajat, matkailijat	Kommentit tavoitteista ja valmisteluaineistosta sekä luonnoksesta valmisteluvaiheessa Mielipiteet ja muistutukset kaavaluonnoksen ja -ehdotuksen nähtävillä pidon aikana sekä yleisötilaisuuksissa seutukunnittain
Viranomaiset ja muut vastaavat	Lapin kunnat, ministeriöt, Väylävirasto, Museovirasto, Traficom, TUKES, STUK, Pääesikunta, Logistiikkalaitoksen esikunta, 3. logistiikkarykmentti, Ilmavoimien esikunta, Maavoimien esikunta, Saamelaiskäräjät, Lapin Ely-keskus, Lapin AVI, Museovirasto, Siida, Tornionlaakson museo, Lapin maakuntamuseo, Suomen Metsäkeskus Lappi, Metsähallitus, Tulli, Jääkäriprikaati, Lapin lennosto, Lapin rajavartioston esikunta, Lapin pelastuslaitos, Lapin hyvinvointialue, Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Lapin naapurikunnat Pohjois-Pohjanmaalla. Itä-Lapin kuntayhtymä, Meri-Lapin kehittämiskeskus ry, Pohjois-Lapin alueyhteistyön kuntayhtymä, Rovaniemen seutukunta, Tunturi-Lapin Kehitys ry, Torniolaakson seutukunta, GTK, Fingrid, Finavia, Paliskuntain yhdistys, VR group, Gasgrid Finland, Huoltovarmuuskeskus, Ilmatieteenlaitos	Kommentit tavoitteista ja valmisteluaineistosta sekä luonnoksesta valmisteluvaiheessa Tavoiteneuvottelut, osallistuminen seminaariin MRL:n mukaiset viranomaisneuvottelut valmistelu- ja ehdotusvaiheessa Lausunnot valmistelu- ja ehdotusvaiheessa Muu viranomaisyhteistyö koko prosessin ajan
Yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään	Lapin kauppakamari, Lapin yrittäjät ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry, Lapin rakennusperinne ry, ProAgria Lappi, MTK-Lappi ry, Lapin Matkailuelinkeinon Liitto, Lapin kylät ry, Saamelaispaliskunnat ry, Suomen riistakeskus, energiayhtiöt, paliskunnat, kalatalousalueet ym. yhdistykset	Kommentit tavoitteista ja valmisteluaineistosta sekä luonnoksesta valmisteluvaiheessa Mielipiteet ja muistutukset valmistelu- ja ehdotusvaiheessa nähtävillä pidon aikana sekä yleisötilaisuuksissa seutukunnittain Tarvittaessa neuvottelut intressiryhmien kanssa

5.2 Osallistamismenettelyt ja vuorovaikutus

Osallisilla on mahdollisuus antaa palautetta eri vaiheissa ja monilla eri tavoilla. Ensimmäistä kertaa palautetta on mahdollista antaa kaavan vireilletulon ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman kuuluttamisen yhteydessä ja kun osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetetaan nähtäville. Myöhemmin osalliset voivat antaa mielipiteen kaavan valmisteluvaiheessa tai muistutuksen kaavaehdotuksesta. Vapaamuotoista palautetta on mahdollista antaa koko kaavaprosessin ajan. Valmisteluvaiheessa ja ehdotusvaiheessa pyydetään myös lausunnot ELY-keskukselta, kunnilta, keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä sekä niiltä ministeriöiltä, joita asia koskee.

Vaikuttamisen mahdollisuudet ovat suurimmat kaavaprosessin alkuvaiheessa. Kaikki kannanotot kirjataan, kuten myös se, miten ne ovat vaikuttaneet suunnitteluun tai sen tuloksiin. Saatuun palautteeseen annetaan vastineet.

Tiedottaminen

Maakuntakaavoituksen vaiheista, sisällöstä, yleisötilaisuuksista, luonnosten ja ehdotusten nähtävänä pitämisestä sekä mahdollisuuksista mielipiteen ja muistutuksen esittämiseen tiedotetaan seuraavilla tavoilla:

- ilmoituksina, kuulutuksina, tiedotteina ja artikkeleina
- sanomalehdissä ja kuntien tiedotusvälineissä
- Lapin liiton ja kuntien ilmoitustauluilla
- Lapin liiton (www.lapinliitto.fi) ja kuntien internet-kotisivuilla
- sosiaalisessa mediassa
- Lapin liiton aluesuunnittelun uutiskirjeessä

Viralliset kuulutukset tehdään suomen kielellä ja kolmella saamen kielellä (pohjois-, kolttaja inarin-saame). Kuulutukset julkaistaan Lapin liiton ja kuntien ilmoitustauluilla sekä Lapin Kansassa. Asiakirjat käännetään tarvittavilta osin pohjoissaameksi. Saamelaiden kotiseutalueen yleisötilaisuuksissa on mahdollista käyttää pohjoissaamen tulkkia.

5.3 Palaute osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Palautetta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta voi antaa koko maakuntakaavaprosessin ajan. Ensimmäistä kertaa palautetta on mahdollista antaa kaavan vireilletulon ja osallistu-

mis- ja arviointisuunnitelman kuuluttamisen yhteydessä ja kun osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetetaan nähtäville. Myöhemmin osalliset voivat antaa mielipiteen kaavan valmisteluvaiheessa tai muistutuksen kaavaehdotuksesta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään kaavoituksen edetessä, jotta se on jatkuvasti ajan tasalla ja siitä voi antaa palautetta koko kaavaprosessin ajan.

Ajantasainen OAS on saatavissa Lapin liitosta sekä liiton kotisivuilla: [www....](http://www.lapinliitto.fi)

5.4 Päätöksenteko

Maakuntakaavan vireille tulosta päättää maakuntahallitus. Maakuntakaavan hyväksyy Lapin liiton valtuusto. Hyväksymispäätöksestä on mahdollista valittaa Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

6. Valtioiden rajat ylittävät ympäristövaikutukset

Kaavoitusmenettelyssä sovelletaan valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten osalta maankäyttö- ja rakennuslain 206 a §:ää. Valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia koskeva maankäyttö- ja rakennuslain muutos tuli voimaan 1.1.2017.

Maankäyttö- ja rakennuslain 206 a §:n mukaan, jos merkittäviä ympäristövaikutuksia todennäköisesti aiheutuu Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen osapuolena olevan valtion alueelle, tai jos merkittävien ympäristövaikutusten kohteena oleva valtio sitä pyytää, Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) on huolehdittava ilmoitus- ja neuvottelutehtävästä kyseisen valtion kanssa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 206 b §:n mukaan, jos SYKE katsoo, että kaavan toteuttamisella on merkittäviä ympäristövaikutuksia, SYKE:n on ilmoitettava vaikutusten arvioinnista ja toimitettava käytettävissä oleva aineisto toiselle valtiolle. Toiselle valtiolle toimitettavaa aineistoa on kaavan laatimisen edetessä täydennettävä kaavaselostuksella sen valmistuttua.

Menettelyt voivat tulla kysymykseen EU:n jäsenvaltioissa ja ETA-sopimuksen perusteella Norjassa. Velvoite ei koske Venäjän valtiota. Rajat ylittävien vaikutusten arvioinnin tarve kohdistuu lähinnä kehittämisvyöhykkeisiin, liikenneyhteyksiin, matkailuun, palvelutarjontaan, reitteihin ja energiahuoltoon sekä luonto-, maisema- ja kulttuuriarvojen vaalimiseen.

Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavassa 2050 kansainvälinen kuuleminen kohdistuu Ruotsin ja Norjan valtioihin. Kaavan toteuttamisesta toisen valtion alueelle aiheutuvat ympäristövaikutukset kuvaava aineisto on tarvittaessa riittävältä osin käännettävä vastaanottavan valtion viralliselle kielelle (MRL 206 b.3 §). Kansainvälistä kuulemiseen toimitettavat asiakirjat käännetään ruotsiksi, norjaksi ja pohjoissaamen kielelle. Kuulemisasiakirjat sisältävät tiiviin kuvauksen kaavahankkeesta ja sen mahdollisista merkittävistä vaikutuksista, kuulemisajan Suomessa sekä tiedot koko kaava-aineistoon maakunnan liiton nettisivuille.

Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavaa 2050 esitellään yleisötilaisuudessa vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen yhteydessä, mikäli kansainvälisen kuulemisen yhteydessä saadun palautteen perustella se nähdään tarpeellisenä.

7. Aikataulu

OSALLINEN	VAIHEET	TEHTÄVÄ	LAKI	AJOITUS
Palautteen antomahdollisuus OAS:sta	Aloitusvaihe	Saamelaiskäräjälain mukainen neuvottelu	SaKä 9 §	11/2024
		OAS eli osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtäville	MRL 63 §	1/2025
		Kansainvälinen kuuleminen	MRL 206 a §	1/2025
		Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu	MRA 11 §	4/2025
		Kolttalain mukainen neuvottelu	KL 56 §	4/2025
		Poronhoitolain mukainen neuvottelu	PHL 53 §	4/2025
Mielipiteen antomahdollisuus valmisteluaineistosta	Valmisteluvaihe	Selvitykset	MRA 10 §	2025–2026
		Seminaari		2026
		Saamelaiskäräjälain mukainen neuvottelu	SaKä 9 §	2026
		Poronhoitolain mukainen neuvottelu	PHL 53 §	2026
		Nähtävillä olo	MRL 62 §, MRA 30 §	2026
		Kansainvälinen kuuleminen	MRL 206 a §	2026
		Vastineet mielipiteisiin		
		Lausunnot viranomaisilta, tämä vaihe voi poistua lakiuudistuksessa	MRA 13 §	2026
Muistutuksen antomahdollisuus ehdotuksesta	Ehdotusvaihe	Viranomaisneuvottelu	MRA 11 §	2027
		Saamelaiskäräjälain mukainen neuvottelu	SaKä 9 §	2027
		Poronhoitolain mukainen neuvottelu	PHL 53 §	2027
		Nähtävillä olo		5–6 / 2027
		Kansainvälinen kuuleminen	MRL 206 a §	5–6 / 2026
		Vastineet muistutuksiin		9 / 2027
	Hyväksymisvaihe	Esitys valtuustolle	MRL 31 §	10/2027
		Maakuntavaltuusto hyväksyy		11 / 2027
		Tiedoksi kv-osallisille	MRL 206 a §	
Valitusmahdollisuus maakuntakaavasta Pohjois-Suomen Hallinto-oikeudelle	Mahdolliset valitukset	Lausunto Pohjois-Suomen Hallinto-oikeudelle valituksista	MRL 188 §	
	Voimaantulo	Seuranta ja edistäminen	MRL 32 § MRA 2§	

8. Yhteystiedot

Maakuntakaavan laatii Lapin liiton virasto. Kaavoitustyötä tukemaan Lapin liiton hallitus nimittää ohjausryhmätahot sekä kolme maakuntahallituksen jäsentä, joista yksi nimetään ohjausryhmän puheenjohtajaksi. Ohjausryhmään kuuluvat seuraavat tahot:

- Itä-Lapin kuntayhtymä
- Rovaniemen seutukunta (Rovaniemi / Ranua)
- Torniolaakson seutukunta (Ylitornio / Pello)
- Meri-Lapin kehittämiskeskus ry
- Tunturi-Lapin kehitys ry
- Pohjois-Lapin alueyhteistyön kuntayhtymä
- Saamelaiskäräjät
- Lapin Ely-keskus (elinkeinot, liikenne, ympäristö)
- Väylävirasto
- Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
- Metsähallitus
- Paliskuntain yhdistys
- Lapin kauppakamari
- Lapin yrittäjät
- Puolustusvoimat / 3. logistiikka rykmentti
- Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri
- Suomen metsäkeskus
- MTK ry

Virastossa yhteyshenkilöinä toimivat suunnittelujohtaja Paula Qvick, kaavoituspäällikkö Juha Piisilä, ympäristöasiantuntija Tiina Elo, aluesuunnittelija Minttu Peuraniemi sekä aluesuunnittelija Kaisa Kinnunen.

Lapin liitto, aluesuunnittelu:

Suunnittelujohtaja Paula Qvick

040 653 2996

paula.qvick@lapinliitto.fi

Kaavoituspäällikkö Juha Piisilä

040 711 8382

juha.piisila@lapinliitto.fi

Ympäristöasiantuntija Tiina Elo
040 669 2501
tiina.elo@lapinliitto.fi

Aluesuunnittelija Minttu Peuraniemi
040 5426252
minttu.peuraniemi@lapinliitto.fi

Aluesuunnittelija Kaisa Kinnunen
040-4801719
kaisa.kinnunen@lapinliitto.fi

Hallituskatu 20 B, 96100 Rovaniemi
E-mail: info@lapinliitto.fi
PL 8056, 96101 Rovaniemi

9. Lähdeluettelo

Maankäyttö- ja rakennuslaki. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132> katsottu 15.10.2024

Suomen ympäristökeskus (2024). Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. <https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/maisemat/arvokkaat-maisema-alueet> katsottu 15.10.2024

JUOHKIMIS MÁINNAŠUVVON BEALIT

Lappi dorvvolašvuoda- ja johtalusmuddoeanagottelávva 2050

Lappis eanagottelávvaoplánen lea ovdánan muttuid mielde guovllugielddaid bokte ja fidnomuddoeanagottelávvan. Mihttomearrin lea sirdašuvvat guvllolaš eanagottelávvaoplánemis muddoeanagottelávvaoplánemii, mas Lappis fámus lean eanagottelávat beaiváduvvojit golmmais olles eanagotti gokčevaš muddoeanagottelávaiguin. Vuosttas muddoeanagottelávva (gárvvistuvvo 2025-2027) sisttisdoallá johtalusvuogádaga ja dorvvolašvuoda guoskevaš temáid. Nubbi muddoeanagottelávva sisttisdoallá earret eará turismma guovlluráhkadusa, energiija ja ekologalaš oktavuodaid. Goalmát muddoeanagottelávva sisttisdoallá eará guovlluráhkadusa osiid, mat eai leat čujuhuvvon ovddit muddoeanagottelávain, dego ássama ja áhpásmuhttima guovlluvárremiid.

Muddoeanagotteláva mihttomearrin lea beaivádit geopolitihkalaš dili geažil fámus lean eanagottelávaid ja vástidit eanageavaheami plánema dáfus nuppástusaide doaibmabirrasis, eandalii johtalusvuogádaga ja dorvvolašvuoda dáfus. Guovddáš mihttomearrin lea maiddá dahkat oktilažžan guvllolaš eanagottelávaid plánenmearrádusaid. Mihttomearrin muddoeanagottelávas lea čujuhit Lappi johtalusstrategiijas 2050 oavvvilduvvon johtalusvuogádaga guoskevaš ovddidanmihttomeriid ja váldit vuhtii bealuštanfámuid dárbbuid eanageavaheamis.

Lassin mihttomearrin lea čujuhit guovddáš stuorra birashehttehusaid dagahan industriijaguovlluid. Muddoeanagotteláva gárvvisteamis váldojit vuhtii stáhtaráđi mearrádusat, mat gusket kulturárbbi, eanadatguovlluid ja arkeologalaš guovlluid. Mihttomearrin lea maiddá čielggadit viiddis M-álgosaš guovlluvárremiid doaibmama dán doaibmabirrasis. Muddoeanagottelávas sáhtá čujuhit maiddá eará lávvaproseassa áigge ovdan boahán dárbbuid.

Lappi lihtu ráđđehus mearridii 2.12.2024 čoaččimisttis álggahit Lappi dorvvolašvuoda- ja johtalusmuddoeanagotteláva 2050 gárvvisteami, gulahit muddoeanagotteláva álggaheami ja bidjat oassálastin- ja árvvoštallanplána oaidnin láhkai.

Lappi dorvvolašvuoda- ja johtalusmuddoeanagotteláva 2050 gulahuvvo leat álggahuvvon ja biddjo oassálastin- ja árvvoštallanplána oaidnin láhkai 24.1.2025. Bivdit juohkimis máinnašuvvon virgeoapmahaččain ja guovddáš servošiin cealkámuša Lappi dorvvolašvuoda- ja johtalusmuddoeanagotteláva 2050 oassálastin- ja árvvoštallanplánas 24.2.2025 rádjai čujuhussii info@lapinliitto.fi dahje čujuhussii Lapin liitto, Hallituskatu 20 B, PL 8056, 96101 Rovaniemi.

Mihttomearreáigetávvala mielde jagi 2025 áigge gárvvistuvvojit duogáščilgehusat ja gárvvistuvvojit dárkkálmahtton mihttomearit eanagottelávvi. Jagi 2026 joatkit čielggademiid dahkama ja gárvvistat láva ráhkkananmateriála oaidnin láhkai. Lávvavevttohus livččii jagi 2027 cealkámušaid ja oaidnima várás. Mihttomearrin lea, ahte eanagottelávva livččii dohkkeheami vuolde Lappi lihtu váldostivrras skábmamánus 2027. Eanagotteláva áigetávval lea mitaluvvon oassálastin ja árvvoštallanplánas bihtás 7.

Linjka muddoeanagotteláva siidduide.

<https://www.lapinliitto.fi/aluesuunnittelu/maakuntakaavoitus/vireilla-olevat-maakuntakaavat/lapin-turvallisuus-ja-liikennevaihemaakuntakaava-2050/>

Mielddusfiillas oassálastin- ja árvvoštallanplána suomagillii ja davvisámegillii ja álggaheami gulahus.

Lapin lihtu doaimmahagas oktavuodáolmmožin leat plánenhoavda Paula Qvick
paula.qvick@lapinliitto.fi t.040-653 2996 ja lávvaplánenoaivámuš Juha Piisilä,
juha.piisila@lapinliitto.fi t.040-711 8382.

LAPPI LIHTTU

Hannu Takkula
vs. eanagottehoavda

Paula Qvick
plánenhoavda

JUOHKINLISTU

Gielddat ja gieldaovttastumit

Anár
Badjeduortnus
Duortnus
Eanodat
Giemajávri
Giemaeana
Giepmá
Gihttel
Kolari
Muoná
Ohcejohka
Pello
Pelkosenniemi
Posio

Ranua
Roavenjárga
Salla
Simo
Soađegilli
Suovvaguoika
Tervola

Davvi-Sámi guovloovttasbarggu gieldaovttastupmi
Duottar-Sámi Ovdáneapmi rs
Mearra-Lappi ovddidanguovddáš rs
Nuorta-Sámi gieldaovttastupmi

Eiseválddit ja guovddášservošat

Áibmovuimmiid njunušgoddi
Bálgosiid ovttastus
Bargo- ja ealáhusministeriija
Bealuštanministeriija
Birasministeriija
Dálkediehtagalágádus
Davvi duollobiire
Davvebađaeatnama lihttu
Davvi-Suoma guovlluhálddahušdoaimmahat
Dorvolašvuolta- ja kemikálavirgedoaimmahat,
Roavenjárga
Duortnosleagi musea
Eanan- ja meahccedoalloministeriija
Eananmihtidanlágádus
Eananvuimmiid njunušgoddi
Fávlevirgedoaimmahat
Finavia
Fingrid Oy
Fuolahansihkkarvuodaguovddáš
Gasgrid Finland
Geologijja dutkanguovddáš
Jeagárbrigáda
Johtalus- ja gulahallanministeriija
Johtalus- ja gulahallandoaimmahat Traficom

Lappi GUVI
Lappii EBI-guovddáš
Lappi áibmovuoimmit
Lappi eanangottemusea
Lappi gádjunlágádus
Lappi rádjegozáhusa njunušgoddi
3. Logistihkkaregimeanta
Luondduriggodatguovddáš
Logistihkkalágádusa njunušgoddi
Meahciráđđehus
Musealágádus
Nuortalaččaid siidačoahkkin
Oahpahus- ja kulturministeriija
Olgoriikkaministeriija
Ruhtaministeriija
Sámediggi
Sámemusea Siida
Sisáššiidministeriija
Sosiála- ja dearvvašvuodaministeriija
Suoma vuovdeguovddáš Lappi
Suonjardandorvoguovddáš
Váldonjunušgoddi
VR Group
Vuoigatvuodaministeriija